

Utlåtande 2014: RV (Dnr 336-1667/2012)

Vision Hässelby-Vällingby 2030

Kommunstyrelsen föreslår att kommunfullmäktige beslutar följande.
Vision Hässelby-Vällingby 2030, bilaga 3 till utlåtandet antas.

Föredragande borgarrådet Joakim Larsson anför följande.

Ärendet

I budget 2011 fick stadsledningskontoret i uppdrag att ta fram en vision och program för utvecklingen i Hässelby-Vällingby. Föreliggande dokument lägger fram ett förslag för detta.

Beredning

Ärendet har beretts av stadsledningskontoret och remitterats till, arbetsmarknadsnämnden, exploateringsnämnden, idrottsnämnden, socialnämnden, stadsbyggnadsnämnden, utbildningsnämnden, Hässelby-Vällingby stadsdelsnämnd, samt Stockholms Stadshus AB.

Arbetsmarknadsnämnden anser att åtgärder riktade till ungdomar är viktiga för att förbereda dessa inför vuxen- och arbetslivet i framtiden.

Exploateringsnämnden skriver att möjligheterna till bostadskomplettering i Grimsta, vilket visionen föreslår, begränsas av Grimsta naturreservat.

Idrottsnämnden förordar att det i visionen för Hässelby-Vällingby finns tydliga mål och strategier för hur lokala aktörer tillsammans kan få fler invånare i stadsdelsnämndsområdet att få en aktiv fritid.

Socialnämnden anser att det är angeläget att en satsning som vision Hässelby-Vällingby 2030 redan från början integreras i den ordinarie verksamheten.

Stadsbyggnadsnämnden uppfattning är att det inte ska uteslutas att nya, riktiga, gator kan öppnas, där nya möjligheter skapas för människor att röra sig till och från bostad och arbete. Dessutom ökar såväl tryggheten som underlaget för service för alla när fler bostäder byggs i området.

Utbildningsnämnden ser positivt på visionsarbetet och anser att det är viktigt för att bland annat stärka kvaliteten och höja attraktionskraften för samtliga skolor i Hässelby-Vällingby. I det arbetet är samverkan mellan skola, vårdnadshavare, stadsdelsförvaltningens resurser, polis och andra myndigheter en avgörande faktor.

Hässelby-Vällingby stadsdelsnämnd ser det som mycket positivt att kommunfullmäktige beslutat att ta fram en vision för stadsdelen.

Stockholms Stadshus AB delar dotterbolagens analys att en ökad förvärvsfrekvens, egenförsörjning och större utbud av arbetsplatser i området är en nyckelfråga för att uppnå visionen. Både AB Svenska Bostäder, genom utvecklingen av Vällingby City, och Stockholms Business Region AB, genom arbetet med Vinsta företagsområde, verkar i linje med visionens inriktning. I dessa områden finns en betydande potential att utveckla ytterligare arbetsplatser.

Mina synpunkter

Det övergripande målet för allt ytterstadsarbete är att Stockholm ska vara attraktivt i alla dess delar. Det innebär att staden som helhet måste arbeta med fokuserade mål om jobb, trygghet, och bostäder i alla delar av staden och för alla olika typer av boendeformer. Den vision som nu har arbetats fram, utifrån remissinstansernas synpunkter, syftar till att stärka alla de verksamheter och det engagemang som finns i Hässelby-Vällingby, samt att använda den framgångsrika arbetsmodell som Järvalyftet representerar.

En viss justering av visionen har gjorts av stadsledningskontoret efter remiss, jämfört med kontorets ursprungliga förslag. Justeringen bygger på

synpunkter från stadsdelsnämnden om avsaknaden av trafikfrågor och folkhälsofrågor samt stadsbyggnadsnämndens och exploateringsnämndens synpunkter om redan planerade utbyggnadsprojekt som kommer att ge positiva återverkningar på området. Övriga i remissen inkomna synpunkter får behandlas i samband med uppdraget i budget 2014 om upprättande av ett gemensamt ytterstadsprogram.

Tyngdpunkterna för Vision Hässelby-Vällingby 2030 måste vara jobb, hand i hand med trygghet och ett bostadsbyggande för människor i livets alla skeden. Det behövs fler arbetsplatser, ökat utbud av kommersiell service samt ökad samverkan mellan stadens aktörer, fastighetsägare, lokala näringslivet och föreningsliv för att vända trenden i området. Att bo i tätare kvartersstrukturer skapar mer trygghet och är vad många eftersöker och stadsbyggnadsnämnden konstaterar i sitt remissvar att det är möjligt att i arbetet med Hässelby-Vällingby planera så att överdimensionerade vägar omvandlas till mer stadslika huvudgator med ny omgivande bebyggelse. Exploateringsnämnden konstaterar också i sitt svar att en mer jämn fördelning av hyresrätter, bostadsrätter och småhusbebyggelse ökar benägenheten att göra bostadskarriär inom området. Socialnämndens synpunkt angående föräldrastödsprogrammets framgångsrika preventiva arbete är något som staden ska ta hänsyn till under visionsarbetet.

Hässelby-Vällingby har en förhållandevis ung befolkning, vilket också präglar stadens arbete med visionen. Att tidigt fånga upp de ungdomar som riskerar att hoppa av skolan och hamna i en destruktiv livsstil är en viktig del, liksom att skapa möjlighet till idrottande och annat utvecklande föreningsliv. Tidiga sociala insatser och förebyggande arbete är en viktig del i arbetet med att skapa en trygg och sammanhållen stad.

Redan idag har stadsdelsnämnden beviljats medel för genomförande av ett antal projekt inom ramen för ytterstadsutvecklingen. Det gäller exempelvis lärandecenter/mötesplats med nytt bibliotek i Hässelby gård, Sociala insatsgrupper (SIG), Trygghetsskapande åtgärder på Hässelby Torg och Solursparken i Vällingby samt förstärkt uppsökande arbete bland missbrukare. Dock finns det mer att göra. Många delar av Stockholm har upplevt en positiv utveckling i och med stadens boendedialoger. Ett sådant arbete har startat i Hässelby-Vällingby under hösten. I nära samarbete med de boende i varje område identifierar och åtgärdar staden och andra aktörer behov och önskemål av olika slag. Det kan handla om allt från att skapa nya mötesplatser till att renovera bostadshus eller lysa upp otrygga platser. Dialogerna har varit

mycket populära och mätningar visar att många människor upplever en ökad trivsel. Det är i dialogerna som nyckeln finns till att utveckla den potential som finns i Hässelby-Vällingby. Det är de boende som är experterna och som ser behov, brister och glädjeämnen runt omkring sig varje dag. Genom att lyssna till deras synpunkter kan staden understödja och driva på en positiv utveckling för området.

Det finns idag stora värden i Hässelby-Vällingby, såsom uppskattade naturområden, välutvecklade handelscentrum och god tillgång på idrottsanläggningar. Samtidigt finns det flera områden där ett samlat grepp behövs för att förstärka de goda krafter som redan i dag bidrar till stadsdelsnämndsområdets utveckling.

Efter remissomgången har stadsledningskontoret gjort ett antal ändring i visionen vilka framgår av spårade ändringar i bilaga 2. Därutöver görs följande tillägg. Under rubriken Mångsidighet och upplevelserik görs följande tillägg i andra stycket, andra meningen "*ökad framkomlighet för kollektivtrafiken samt*". Meningen i sin helhet lyder "De goda kommunikationerna har blivit ännu bättre tack vare ökad framkomlighet för kollektivtrafiken samt Förbifart Stockholm".

Under rubriken Innovativ och växande görs följande tillägg i fjärde stycket, fjärde meningen *ökad framkomlighet för kollektivtrafiken samt*. Meningen i sin helhet lyder "För de som pendlar till arbetet har pendlingstiden förkortats genom ökad framkomlighet för kollektivtrafiken samt tvärförbindelser som Förbifart Stockholm."

Under rubriken Medborgarnas Hässelby-Vällingby görs följande tillägg till första stycket. *Det civila samhället är involverat i utvecklingen av stadsdelen och staden har ett nära samarbete med föreningsliv och organisationer.*

I övrigt hänvisar jag till stadsledningskontorets tjänsteutlåtande.

Bilagor

1. Reservationer m.m.
2. Vision Hässelby-Vällingby 2030 med spårade ändringar efter remissomgång
3. Vision Hässelby-Vällingby 2030

Borgarrådsberedningen tillstyrker föredragande borgarrådets förslag.

Reservation anfördes av borgarråden Roger Mogert (S) enligt följande.

Vi föreslår att kommunstyrelsen föreslår att kommunfullmäktige beslutar följande.

1. Att i huvudsak bifalla borgarrådets förslag till beslut
2. Att utöver detta anföra

Vi välkomnar stadens arbete med ett visionsdokument för Hässelby-Vällingby 2030.

Det utgör ett viktigt komplement till det visionsarbete som genomförts i andra stadsdelar. Visionens skulle dock tjänat på att vara mer konkret och tydligt lyfta fram de områden och verksamheter som behöver satsas på i de stadsdelar visionen avser.

Dokumentet är även svagt vad gäller förslag på insatser på respektive område.

Visionen är dock ett arbete på lång sikt, och vår förhoppning är att det framöver kommer att gå från vaghet till konkretion.

Det finns stora behov av insatser för ungdomarna i stadsdelen. Möjligheten till ett ungdomens hus i området bör prövas i det fortsatta arbetet. En annan praktisk åtgärd skulle kunna vara att stärka möjligheten till ett mer kraftfullt arbete med barn och ungdomar på individnivå, genom att på ge socialtjänsten i området en ordentlig personalförstärkning för denna grupp.

Kommunstyrelsen delar borgarrådsberedningens uppfattning och föreslår att kommunfullmäktige beslutar följande.

Vision Hässelby-Vällingby 2030, bilaga 3 till utlåtandet antas.

Stockholm den

På kommunstyrelsens vägnar:
STEN NORDIN

Joakim Larsson

Ulrika Gunnarsson

Remissammanställning

Ärendet

I budget 2011 fick stadsledningskontoret i uppdrag att ta fram en vision och program för utvecklingen i Hässelby-Vällingby.

Stadsledningskontoret har sedan år 2007 tagit fram och samordnat visionsarbetet för Järva och Söderort i olika faser. Dessa ytterstadsvisioner har flera gemensamma nämnare i form av dokument som vision, program och handlingsplan, men även vad gäller genomförandet av de av kommunfullmäktige beslutade visionerna. I arbetet med Vision Hässelby-Vällingby 2030 är det angeläget att den förvärvade kunskapen kommer till användning.

I arbetet med att säkra en positiv utveckling i ytterstaden generellt är samverkan mellan staden och civilsamhällets olika delar mycket viktig. Trygghetsskapande insatser utgår ofta från engagerade föreningar och medborgare. För att skapa lokal delaktighet är det viktigt med dialog som kännetecknas av öppenhet och lyhördhet och tydlig återkoppling.

Dialog måste föras med invånare, företag, föreningar och andra. Arbetet i förvaltningar och bolag samordnas i den operativa styrgruppen för Västerort, där även Hässelby-Vällingby nu ingår. Styrgruppen leder också arbetet med Vision Järva. En särskild projektledare har uppdraget att samordna arbetet. Inom det övriga ytterstadsarbetet har lokal förankring och lokal ledning varit en tydlig faktor för framgång. Kommunstyrelsen ansvarar för projektet.

Stadsledningskontoret

Stadsledningskontorets tjänsteutlåtande daterat den 9 april 2013 har i huvudsak följande lydelse.

Kommunfullmäktige i Stockholm antog i juni 2007 vision 2030 "Ett Stockholm i världsklass". Visionen för Hässelby-Vällingby föreslås följa samma struktur och inriktning som stadens vision.

En stad i världsklass är visionen för Stockholm. I det ligger också en ytterstad i världsklass. Stockholms ytterstad har stora kvaliteter och hög attraktivitet.

Många av dem är okända och behöver synliggöras. Hässelby-Vällingby behöver också utvecklas, inte minst vad avser tillgång på arbeten och goda kommunikationer.

För att få kraft och riktning i arbetet kring Hässelby-Vällingby har kommunfullmäktige beslutat att en vision ska tas fram. Det bygger på synsättet att det behövs en gemensam strategi för ytterstadsutvecklingen i Hässelby-Vällingby. En del konkreta insatser måste riktas till vissa delar i stadsdelen.

Med grund i statistiken 2002-2011, så anser stadsledningskontoret att det är några ämnesområden som är särskilt viktiga att starta med. Dessa områden har en stark koppling till varandra för att lyckas med utvecklingen i Hässelby-Vällingby.

- Närmiljö – rent och snyggt

Ett generellt behov av insatser för att hålla rent och snyggt, se till att lampor blir utbytta och ett allmänt gott underhåll är viktigt. Ambitionerna på dessa områden bör vara höga och kräver samverkan mellan såväl flera av stadens nämnder och bolag som med andra fastighetsägare. Den bristande trygghet som många invånare känner i vissa områden förstärks ofta av en inte tillräckligt välskött miljö. Detsamma gäller för flera av de gröna- och naturområden som finns i Hässelby-Vällingby.

- Samverkan förskola, skola och socialtjänst.

Vikten av samverkan kring barn och ungdomar är viktig för att de ska utvecklas positivt och må bra. Skolan är idag den institution som mer än någon annan ser och arbetar med barn och ungdomar.

En tidig samverkan möjliggör ett snabbare och bättre ingripande i de fall barn och ungdomar mår dåligt eller far illa.

- Trygghet

Ett behov av att öka tryggheten och säkerheten i området. Stärka organisationen för att skapa en bra samverkan kring trygghets- och säkerhetsarbetet det vill säga det proaktiva arbetet för att främja trygghet, förebygga brott och öka beredskapen för att kunna hantera det oväntade.

- Egenförsörjning

Att fler personer får möjlighet att komma in på arbetsmarknaden är en viktig uppgift för staden. Genom arbete får människor en möjlighet till egen försörjning, arbetsgemenskap och möjlighet till utveckling.

Behovet av att fler människor klarar sin egenförsörjning är en viktig fråga i Hässelby-Vällingby. Även att det finns möjlighet till att pröva sin arbetsförmåga och få referenser om detta saknas.

- Näringsliv

Samverkan med företagsområden och företagarnas organisationer i syfte att få en gynnsam företagsutveckling i Hässelby-Vällingby. Erfarenheter från företagarna i stadsdelen måste tas tillvara för att få de bästa förutsättningarna för företagsutvecklingen.

En mer gynnsam utveckling för näringslivet är positivt då det bl.a. innebär fler arbetstillfällen för medborgarna och en större besöksfrekvens till stadsdelarnas centrum.

- Centrum

En fördjupad analys över förutsättningarna för utvecklingen av centrum. Men även en analys av hur ett trygghetsarbete för olika centrumanläggningar skulle kunna utformas.

- Dialog

Formerna för medborgardialog och medborgarmedverkan måste stärkas. Arbetet med en vision för Hässelby-Vällingby måste präglas av hög delaktighet. Syftet måste också vara att mobilisera det civila samhället för grannskapsarbete, föräldramedverkan o.s.v. Nya former för medborgardialog måste prövas såsom besök i skolor, föreningar, centrumdialoger med mera. Det är viktigt att få ett större engagemang för och delaktighet i den lokala utvecklingen för ökad trygghet, ökad delaktighet och stärkt lokal medverkan.

Frågor kring Hässelby-Vällingby i remissen

Stadsledningskontoret anser att det finns några frågor som är av vikt att de besvaras under detta ärendes beredning, det vill säga under den beredningsprocess som föredragande borgarråd genomför i och med remittering av ärendet.

1. Vilka åtgärder, generellt, ser ni som mest angelägna för att uppnå målet om ett Hässelby-Vällingby i världsklass?
Lista i prioriteringsordning.
2. På vilket sätt kan er organisation/verksamhet bidra till att stärka utvecklingen i Hässelby-Vällingby?
3. Utifrån stadsdelsperspektivet, lämna förslag på åtgärder som bör prioriteras.
4. I inledningen av arbetet har frågan väckts om att arbetet med Hässelby-Vällingby borde koncentreras till de områdena med sämre socioekonomisk situation. Är det en riktig prioritering? Ja/nej motivera svaret.
5. Finns det anledning att koncentrera sig till vissa delar i Hässelby-Vällingby, i så fall vilka? Varför och i så fall vilka åtgärder?
6. Finns det några särskilda svårigheter eller utmaningar i Hässelby-Vällingby? Beskriv.
7. Finns det någon speciell målgrupp i stadsdelsnämndsområdet som behöver extra stöd, i så fall vilka och på vilket sätt?
8. Finns det något som saknas i förslaget av visionstexten?
9. Synpunkter på processen kring programmet.
10. Tankar kring marknadsföring, kommunikation och budskap.
11. Tankar kring formerna för medborgardialog.
12. Hur bör genomförandet organiseras och vem ska vara ansvarig för vilken åtgärd?

Beredning

Ärendet har beretts av stadsledningskontoret och remitterats till arbetsmarknadsnämnden, exploateringsnämnden, idrottsnämnden, socialnämnden, stadsbyggnadsnämnden, utbildningsnämnden, Hässelby-Vällingby stadsdelsnämnd, och Stockholms Stadshus AB.

Innehållsförteckning	Sid
Arbetsmarknadsnämnden	9
Exploateringsnämnden	16
Idrottsnämnden	17
Socialnämnden	18
Stadsbyggnadsnämnden	23
Utbildningsnämnden	25
Hässelby-Vällingby stadsdelsnämnd	27
Stockholms Stadshus AB	32

Arbetsmarknadsnämnden

Arbetsmarknadsnämnden beslutade vid sitt sammanträde den 25 september 2013 att hänvisa till arbetsmarknadsförvaltningens tjänsteutlåtande som sitt yttrande över remissen.

Reservation anfördes av Karin Rågsjö (V), *bilaga 1*.

Särskilt uttalande gjordes av Karin Gustafsson m.fl. (S), *bilaga 1*.

Särskilt uttalande gjordes av Åsa Jernberg m.fl. (MP), *bilaga 1*.

Arbetsmarknadsförvaltningens tjänsteutlåtande daterat den 12 september 2013 har i huvudsak följande lydelse.

Arbetsmarknadsförvaltningen har tagit del av utkastet till förslaget till Vision Hässelby-Vällingby 2030 och ställer sig i huvudsak bakom de förslag som presenteras i utkastet. Arbetsmarknadsförvaltningens verksamhetsområde är arbetsmarknad, vuxenutbildning och undervisning i svenska för invandrare (sfi). Förvaltningen har

valt att yttra sig i de frågor som berör förvaltningens verksamhetsområden.

1. Vilka åtgärder, generellt, ser ni som mest angelägna för att uppnå målet om ett Hässelby-Vällingby i världsklass? Lista i prioriteringsordning.

Arbetsmarknadsförvaltningen anser det angeläget att arbeta med åtgärder förbundet med:

a) Ohälsa

Jobbtorg Stockholm har noterat att ohälsan utgör ett reellt arbetshinder för många aspiranter inskrivna vid jobbtorget i Vällingby. Detta återspeglas även i den rapport som SWECO sammanställt för perioden 2002-2011 där det framgår att ohälsotalet är högre i Hässelby-Vällingby än i staden som helhet. För att uppnå målet om självförsörjning krävs åtgärder med fokus att förbättra hälsan bland arbetslösa i området.

b) Ungdomar

Enligt SWECO:s rapport för perioden 2002-2011 skiljer sig åldersstrukturen i Hässelby-Vällingby från staden i helhet. Drygt en fjärdedel av stadsdelsområdets befolkning är under 20 år i kontrast till hela kommunen där cirka en femtedel är under 20 år. Arbetsmarknadsförvaltningen anser att åtgärder riktade till ungdomar är viktiga för att förbereda dessa inför vuxen- och arbetslivet i framtiden.

c) Utbildningsnivån

Arbetsmarknadsförvaltningen anser att en ökad utbildningsnivå skulle ha en positiv effekt på förvärvsfrekvensen i området. Förvaltningen anser därför att åtgärder för att höja utbildningsnivån är ett prioriterat område för visionsarbetet. SWECO redovisar i sin rapport att andelen som saknar gymnasiekompetens i Hässelby-Vällingby har ökat till skillnad från staden i helhet. Enligt rapporten saknade 18 procent av befolkningen mellan 25-64 år gymnasial utbildning 2011. Andelen elever avgångna från grundskolan som inte är behöriga till

gymnasieskolan var 12 procent i området 2010. Arbetsmarknadsförvaltningen samarbetar med stadsdelsförvaltningen och utbildningsförvaltningen för att nå ungdomar som varken arbetar eller studerar inom ramen för det kommunala informationsansvaret. Målet för den uppsökande verksamheten är att hjälpa ungdomarna tillbaka till studier eller erbjuda dem andra aktiviteter som ökar deras möjligheter till självförsörjning.

d) Företagsutvecklingen

Arbetsmarknadsförvaltningen anser att åtgärder för att underlätta för företag att starta, utvecklas eller etablera sig i Hässelby-Vällingby är ett prioriterat område. Ett gott företagsklimat skapar arbetstillfället vilket på sikt leder till att fler boende uppnår självförsörjning. Enligt SWECO:s rapport har den sysselsatta dagbefolkningen i Hässelby-Vällingby haft svagast utveckling i staden under perioden 2002-2010 och index har vuxit med fem procent medan snittet för staden är 13 procent. Förvärvsfrekvensen i området har sjunkit från 2002 med 4,5 procentenheter och

uppgick till 68,6 procent 2010. Under samma period steg förvärvsfrekvensen i Stockholms stad med en procentenhet och uppgick till 72,7 procent 2010.

2. På vilket sätt kan er organisation/verksamhet bidra till att stärka utvecklingen i Hässelby-Vällingby?

Arbetsmarknadsförvaltningens verksamhetsområden är arbetsmarknad, kommunal vuxenutbildning och undervisning i svenska för invandrare (sfi). Förvaltningen arbetar med att stärka utvecklingen i området genom sina verksamheter. Jobbtorg Stockholm har ett jobbtorg lokaliserat i Vällingby centrum som arbetar med att rusta försörjningsstödstagare för arbete och studier. Möjlighet att studera sfi finns lokalt i området och vuxenutbildning erbjuds hos fyra anordnare i Hässelby-Vällingby.

Förvaltningen samarbetar med Hässelby-Vällingby stadsdelsförvaltning kring olika områden.

Förvaltningen samverkar även med Kulturförvaltningen och det nyinrättade biblioteket i Hässelby Gård som erbjuder en mötesplats för boende och besökare i området. Arbetsmarknadsförvaltningen är närvarande i lokalen och erbjuder besökare bland annat studie- och yrkesvägledning i syfte att informera och vägleda till studier och arbete samt att arbeta för att höja utbildningsnivån i området. Studie- och yrkesvägledarna utgör även en länk till Vuxenutbildning Stockholm och Sfi Stockholm. Genom att närvara i biblioteket är förvaltningens ambition att nå ut till boende i området som inte redan deltar i förvaltningens verksamheter.

Arbetsmarknadsförvaltningen bedriver en uppsökande verksamhet i Hässelby-Vällingby för att nå unga 16-19 år som varken arbetar eller studerar inom ramen för det kommunala informationsansvaret. Verksamheten arbetar i området med att fånga upp ungdomar och genom coaching och stöd vägleda dem till studier eller arbete. Arbetsmarknadsförvaltningen erbjuder dessa ungdomar aktiviteter inom Jobbtorg Stockholm eller hos någon av samverkanspartnerna. Arbetsmarknadsförvaltningen samverkar med Hässelby-Vällingby stadsdelsförvaltning, Utbildningsförvaltning och Kulturförvaltningen samt Arbetsförmedlingen inom ramen för uppdraget.

Jobbtorg Stockholm har kartlagt ohälsan bland aspiranter inom sin verksamhet och noterat att det finns en stark koppling mellan ohälsa, arbetslöshet och aspirantens möjlighet till arbete. Många försörjningsstödstagare har långa sjukskrivningsperioder samtidigt som det ofta saknas en diagnos. Nya metoder för att arbeta med denna problematik har bland annat utvecklats inom ramen för projektet FAMU som medfinansierats av Europeiska socialfonden. Projektet har arbetat med hälsoinriktade aktiviteter bland aspiranter på Järva med goda resultat. Projektet är i sitt slutskede men förvaltningen arbetar för att implementera de metoder som är framgångsrika i den ordinarie verksamheten vid samtliga jobbtorg och däribland jobbtorget i Vällingby.

3. Utifrån stadsdelsperspektivet, lämna förslag på åtgärder som bör prioriteras.

Som redan påkallats anser arbetsmarknadsförvaltningen att ohälsan i Hässelby-Vällingby är ett prioriterat område utifrån ett stadsdelsperspektiv. Den koppling som förvaltningen uppmärksammat mellan ohälsa och arbetslöshet är viktig att lösa för att

fler ska nå självförsörjning. Samverkan mellan aktörer behöver utvecklas. Arbetsmarknadsförvaltningen anser att samverkan med landstinget och Arbetsförmedlingen behöver utvecklas i området för att fler arbetslösa ska få det stöd de har behov av. Erfarenhet från jobbtorget i Vällingby är att aspiranter i området ofta är i behov av extra stöd från vården. Andelen aspiranter som förmodas ha någon form av psykisk eller fysisk problematik men saknar diagnos är betydande. Enligt SWECO:s rapport är ohälsotalet högre i Hässelby-Vällingby än staden som helhet men i likhet med resten av staden har ohälsotalet minskat sedan 2003.

Andelen unga i befolkningen är enligt SWECO:s rapport högre i Hässelby-Vällingby än i övriga staden. Arbetsmarknadsförvaltningen anser därför att åtgärder riktade till unga är ett prioriterat område för förvaltningen och stadsdelsförvaltningen samt övriga förvaltningar och myndigheter som verkar i området. Det är viktigt att unga boende i området erbjuds det stöd som krävs för att de ska vara väl förberedda inför vuxen- och arbetslivet i framtiden. Arbetsmarknadsförvaltningen kommer i kontakt med unga 16-19 år som varken arbetar eller studerar genom sin uppsökandeverksamhet. Dessa ungdomar erbjuds stöd att komma vidare till studier eller arbete.

Arbetsmarknadsförvaltningens erfarenhet genom jobbtorget i Vällingby är att det går bra för de ungdomar som kommer i kontakt med jobbtorget. Ungdomarna i relation till andra målgrupper går snabbt vidare till arbete. Problemet ligger istället i att förvaltningen inte når alla ungdomar i området och kan erbjuda dem stöd för att gå vidare till arbete eller studier. Förvaltningens ambition är att nå fler ungdomar genom att närvara på biblioteket i Vällingby och samverka med andra aktörer verksamma i området.

Utöver detta anser arbetsmarknadsförvaltningen att den uppsökande verksamheten behöver utökas i området för att även omfatta unga vuxna som inte faller inom ramen för det kommunala informationsansvaret. Genom projektet Merit som medfinansieras av Europeiska socialfonden har målgruppen för det uppsökande arbetet i Järva utökats till att omfatta unga 16-29 år. Projektets erfarenhet är att unga vuxna i viss utsträckning är mer mottagliga för att delta i aktiviteter än yngre inom målgruppen. Inom ramen för projektet Merit kommer en utredning att genomföras under hösten 2013 för att fastställa andelen unga 16-29 år som varken arbetar eller studerar i varje stadsdel. Resultatet av denna utredning kommer att ligga till grund för ett vidare utvecklingsarbete lokalt.

För att nå målet att boende i området ska vara självförsörjande krävs att det finns arbetstillfällen. Arbetsmarknadsförvaltningen arbetar genom sina verksamheter att förbereda stockholmare för arbete eller högre studier genom Jobbtorg Stockholm, Vuxenutbildning Stockholm och Sfi Stockholm. Många inskrivna i förvaltningen verksamheter saknar arbetslivserfarenhet och är i behov av praktik. Det är därför viktigt att utveckla samarbetet med stadsdelsförvaltningen och andra förvaltningar verksamma i Hässelby-Vällingby för att kunna erbjuda bra praktikplatser till

jobbtorget aspiranter.

Arbetsförmedlingen har under det senaste året minskat sin verksamhet i Hässelby-Vällingby vilket har medfört ett ökat tryck på arbetsmarknadsförvaltningens och stadsdelsförvaltningens verksamheter. Samverkan med Arbetsförmedlingen lokalt är viktig för att nå målet att fler boende ska bli självförsörjande.

4. I inledningen av arbetet har frågan väckts om att arbetet med Hässelby-Vällingby borde koncentreras till de områdena med sämre socioekonomisk situation. Är det en riktig prioritering? Ja/nej motivera svaret.

Enligt SWECOs rapport finns det påtagliga skillnader mellan olika områden i Hässelby-Vällingby vad gäller ohälsotal, förvärvsfrekvens och utbildningsnivå. Arbetsmarknadsförvaltningen anser därför det motiverat att initialt fokusera åtgärder inom visionsarbetet till dessa geografiska områden inom Hässelby-Vällingby. Förvaltningens insatser riktas till individen utifrån dennes behov oavsett bostadsort.

Finns det anledning att koncentrera sig till vissa delar i Hässelby-Vällingby, i så fall vilka? Varför och i så fall vilka åtgärder?

Arbetsmarknadsförvaltningen anser utifrån erfarenhet och SWECOs rapport att det finns anledning att koncentrera arbetet till följande områden:

Smedshagen

Smedshagen utgör geografiskt och demografiskt det minsta området i Hässelby-Vällingby med endast 2 102 boende år 2011. I området utgör barn och unga 0-19 år 37,5 procent av de boende. Andelen förvärvsarbetande i ålder 20-64 år är 49 procent i förhållande till 74 procent för Hässelby-Vällingby. Inkomsten motsvarar cirka 50 procent av medelinkomsten och är även den lägsta i Hässelby-Vällingby. Andelen med eftergymnasial utbildning har enligt SWECO stigit under perioden 2002 -2011, men ligger trots detta en bra bit under snittet för stadsområdet. Ohälsotalet för Smedshagen är 42 medan Hässelby-Vällingby som helhet har ett ohälsotal på 26.

Hässelby gård

Hässelby gård är en stadsdel med den största andelen barn i åldern 0-6 år. Totalt utgör andelen i åldern 0-19 år 23 procent av de boende i området. Förvärvsfrekvensen uppgår till 64 procent av de boende 20-64 år vilket är lägre än genomsnittet i Hässelby-Vällingby. Totalt uppbär 13,4 procent av de boende försörjningsstöd vilket är högre än 5,5 procent för Hässelby-Vällingby som helhet. Andelen med eftergymnasial utbildning har minskat under perioden 2002-2011 och är betydligt lägre än i hela stadsdelsområdet. Ohälsotalet för området var 31 år 2011 vilket var något högre än stadsdelsområdets genomsnitt.

Grimsta

Grimsta är den stadsdel i Hässelby-Vällingby som har haft den högsta befolkningstillväxten under perioden 2002-2011. Enligt SWECOs rapport ökade befolkningen i Grimsta med 24 procent mellan 2002 och 2011. Förvärvsfrekvensen uppgick till 66 procent i åldern 20-64 år vilket är åtta procentenheter lägre än

genomsnittet i Hässelby-Vällingby. Totalt uppbär 6,9 procent försörjningsstöd i området. Utbildningsnivån är lägre i Grimsta än i Hässelby-Vällingby som helhet. Dels har färre eftergymnasial utbildning, dels är färre behöriga till gymnasieskolan. Andelen unga 0-19 år utgör 26 procent av de boende i Grimsta.

Hässelby strand

Befolkningsökningen i Hässelby strand uppgick till 14 procent mellan 2002 och 2011 vilket motsvarar snittet för befolkningsökningen i Hässelby-Vällingby under samma period. Förvärvsfrekvensen bland boende 20-64 år var 65 procent 2011 vilket var nio procentenheter under snittet i stadsdelsområdet. Totalt uppbär sju procent av de boende försörjningsstöd. Ohälsotalet var högre än snittet för Hässelby-Vällingby och uppgick till 38. Utbildningsnivån är relativt hög i området och 50 procent av boende i åldern 20-64 år har eftergymnasial utbildning. Andelen behöriga till gymnasieskolan är lägre än genomsnittet i Hässelby-Vällingby. Andelen unga 0-19 år utgör 17 procent av boende i Hässelby Strand.

Arbetsmarknadsförvaltningens verksamheter är idag inte koncentrerade till specifika områden inom Hässelby-Vällingby. Elever vid vuxenutbildningen och sfi samt aspiranter vid jobbtorget kommer från alla delar av stadsdelsområdet. Förvaltningen erbjuder idag således inga insatser som är riktade till specifika geografiska områden i Hässelby-Vällingby.

De fyra geografiska områdena som arbetsmarknadsförvaltningen valt att lyfta fram har gemensamt att den socioekonomiska situationen är enligt SWECOs rapport ogynnsammare än i övriga områden presenterade i rapporten.

Gemensamt för dessa fyra områden är att andelen unga 0-19 år är stor, förvärvsfrekvensen bland boende 20-64 år är lägre än i andra områden, ohälsotalet är högre än genomsnittet samt att andelen boende som uppbär försörjningsstöd är högre än snittet för Hässelby-Vällingby. Dessa faktorer utgör tillsammans en komplex socioekonomisk situation som kan bemötas genom olika åtgärder och aktiviteter i samverkan mellan olika förvaltningar och aktörer.

Det arbete som påbörjats med det nyinrättade biblioteket i Hässelby Gård som fysisk plattform är en åtgärd som kan utvecklas ytterligare för att erbjuda

service och stöd till boende i Hässelby-Vällingby. Som tidigare nämnt erbjuder arbetsmarknadsförvaltningen studie- och yrkesvägledning i lokalen samt att den uppsökande verksamheten för unga 16-19 år är i lokalen för att nå unga. Den service som arbetsmarknadsförvaltningen erbjuder genom det nyinrättade biblioteket i Hässelby Gård är tillgänglig för samtliga boende och besökare i området.

Arbetsmarknadsförvaltningen anser att preventiva åtgärder bör vidtas i området med särskild fokus på unga för att stötta dessa genom skolan och förebygga att de hoppar av sina studier i förtid. Det är även viktigt att informera de boende i området om vilka stödfunktioner som erbjuds i Hässelby-Vällingby exempelvis vid det nyinrättade biblioteket i Hässelby Gård.

Arbetsmarknadsförvaltningen erbjuder undervisning i svenska för invandrare till

samtliga stockholmare. Trots detta når inte förvaltningen alla som är berättigade eller i behov av sfi. Under 2013 genomförs en försöksverksamhet för att genom uppsökande aktiviteter sprida information om sfi till fler. Detta arbete skulle på sikt kunna utvecklas för att innefatta de fyra geografiska områdena som förvaltningen identifierat med bakgrund av den höga andel utrikes födda.

6. Finns det några särskilda svårigheter eller utmaningar i Hässelby-Vällingby?

Beskriv.

Arbetsmarknadsförvaltningen anser att ohälsan i Hässelby-Vällingby utgör en utmaning i området. Som tidigare nämnt visar erfarenhet från Jobbtorg Stockholm att flertalet aspiranter har problematik som kan klassas som ohälsa och att denna problematik försämrar aspirantens möjlighet till arbete. Det är därför en utmaning för arbetsmarknadsförvaltningen och staden att nå målet om att stockholmare ska vara självförsörjande om inte problematiken med ohälsan i området löses. Eftersom ohälsa delvis är en subjektiv känsla hos individen bör åtgärder och aktiviteter anpassas på individnivå. Samverkan mellan stadens förvaltningar och andra aktörer och myndigheter är viktig för att lösa denna problematik.

Som tidigare nämnt anser arbetsmarknadsförvaltningen att medborgardialog varit en viktig del av förankringsprocessen för visionen i området. Medborgardialog skapar även en känsla av delaktighet bland de boende som deltar i aktiviteter inom ramen för medborgardialogen. En möjlig utveckling av detta arbete skulle kunna vara open space-möten kring specifika aspekter eller frågor inom visionen för att tillsammans med de boende hitta lämpliga åtgärder och lösningar på dessa.

Som nämnts i svaret till fråga tio är det viktigt att nå och fånga upp tankar och åsikter från marginaliserade grupper i området. Ett sätt att göra detta kan vara att bjuda in till fokusgrupper för att diskutera specifika frågor. Stadsdelsförvaltningen, arbetsmarknadsförvaltningen och även Arbetsförmedlingen kan vara behjälplig att nå dessa grupper genom sina verksamheter.

Den höga andelen barn och unga i området öppnar upp för möjligheten att nå föräldrar genom aktiviteter riktade till barn, ungdomar och föräldrar.

12. Hur bör genomförandet organiseras och vem ska vara ansvarig för vilken åtgärd?

Arbetsmarknadsförvaltningen anser att genomförandet av visionen med fördel kan organiseras i delprojekt. Visionen som helhet spänner över Stockholms stads samtliga ansvarsområden och innefattar sociala frågor likväl som infrastruktur och boende. Att dela in arbetet med visionen i delprojekt med specifik inriktning skulle göra arbetet mer hanterbart. Exempel på ett sådant delprojekt skulle kunna vara sociala frågor i Hässelby-Vällingby och inkludera aktiviteter riktade till att motverka ohälsa, stöd och vägledning till unga som varken arbetar eller studerar och skapa möjligheter och förutsättningar för människor med ekonomiskt bistånd att nå självförsörjning.

Exploateringsnämnden

Exploateringsnämnden beslutade vid sitt sammanträde den 26 september 2013 enligt exploateringskontorets förslag följande.

1. Exploateringsnämnden besvarar kommunstyrelsens remiss med kontorets tjänsteutlåtande.
2. Exploateringsnämnden beslutar att omedelbart justera paragrafen.

Reservation anfördes av Åke Askensten m.fl. (MP), *bilaga 1*.

Reservation anfördes av Clara Lindblom (V), *bilaga 1*.

Särskilt uttalande gjordes av Joakim Larsson m.fl. (M), Daniel Forslund (FP) och Karl Malmqvist (C), *bilaga 1*.

Särskilt uttalande gjordes av Lars Arell m.fl. (S), *bilaga 1*.

Exploateringskontorets tjänsteutlåtande daterat den 9 september 2013 har i huvudsak följande lydelse.

Visionen berör stora delar av kommunens verksamheter. En viktig del av visionen handlar om att ge stöd till utbildning och arbete för de boende.

Exploateringsnämnden viktigaste bidrag i arbetet är att genom att påverka utvecklingen av stadsdelarnas bebyggelsestruktur bidra till en positiv utveckling i området och motverka boendesegregation.

Konkret betyder det att Exploateringsnämnden i den pågående stadsutvecklingen i samverkan med Stadsbyggnadsnämnden ska arbeta för:

- ☐ blandade upplåtelseformer
- ☐ olika bostadstyper och en variation av olika storlekar på lägenheter.

Det kan innebära att bygga bostadsrätter i områden som domineras av hyresrätter men även att bygga flerfamiljshus i områden med ensidig småhusbebyggelse. Då de olika stadsdelarna i Hässelby-Vällingby har väldigt olika förutsättningar avseende bebyggelsestruktur, förvärvsfrekvens och ekonomi så varierar behoven och utvecklingsmöjligheterna mellan stadsdelarna.

Exploateringsnämnden har även i uppdrag att tillsammans med Stadsbyggnadsnämnden verka för att det i stadsutvecklingen finns tillräckliga ytor för olika former av service, rekreation och kommunala verksamheter.

I ärendet ställs frågan ”Finns det några särskilda svårigheter eller utmaningar i Hässelby-Vällingby? - Beskriv”. Kontoret vill som svar på den frågan lyfta fram några faktorer som särskilt påverkar arbetet med att planera och bygga nya bostäder i Hässelby-Vällingby.

- Möjligheterna till bostadskomplettering i Grimsta, vilket visionen föreslår, begränsas av Grimsta naturreservat.

- I översiktsplanen är Vällingby angivet som en av nio tyngdpunkter i ytterstaden. Intentionerna i översiktsplanen öppnar upp för en mer omfattande utveckling i Vällingby än vad som har varit fallet tidigare. Vällingby-Råcksta är samtidigt av riksintresse för kulturminnesvården enligt 3 kap 6§ miljöbalken och inom riksintresseområdet är möjligheterna till bebyggelsekompletteringar mycket begränsade. För att kunna utveckla Vällingby enligt översiktsplanen bör riktlinjer för hur detta ska samordnas med riksintresset utarbetas.

- Några stadsdelar i Hässelby-Vällingby har relativt svag köpkraften vilket leder till att byggherrar inte är lika intresserade av att bygga här som i mer attraktiva stadsdelar.

- Utvecklingen kring bl.a. Vinsta företagsområde avvaktar för närvarande byggstart av Förbifart Stockholm. När detaljplanerna för Förbifarten vunnit laga kraft finns förutsättningar för fortsatt utveckling. När Förbifarten är byggd förbättrar den kommunikationerna för hela Västerort.

Idrottsnämnden

Idrottsnämnden beslutade vid sitt sammanträde den 24 september 2013 att godkänna förvaltningens tjänsteutlåtande som yttrande över remissen.

Särskilt uttalande gjordes av Åsa Jernberg (MP), *bilaga 1*.

Idrottsförvaltningens tjänsteutlåtande daterat den 22 augusti 2013 har i huvudsak följande lydelse.

Stadsledningskontoret skickar i remissen med tolv frågor som de önskar få besvarade av remissinstanserna. Idrottsnämnden ger i nedanstående text sin syn på de frågor som berör nämndens verksamhetsområde samt stadens målsättning om att fler stockholmare ska bli fysiskt aktiva.

Stockholms stads kommunfullmäktige antog våren 2013 ett nytt idrottspolitiskt program. Programmet är nämndövergripande med det huvudsakliga målet att fler stockholmare ska utöva idrott/motion.

Särskilt prioriterade grupper är de som i studier visat sig vara mindre fysiskt aktiva; ungdomar 13-20 år med särskilt fokus på flickor, flickor 7-20 år med utländsk bakgrund, personer med funktionsnedsättning samt barn och ungdomar 7-20 år med lägre socioekonomisk bakgrund än genomsnittet. Att visionen för Hässelby-Vällingby knyter an till det idrottspolitiska programmet ser förvaltningen som en viktig del.

Idrottsförvaltningen förordar, utifrån nämndens verksamhetsområde, att det i visionen för Hässelby-Vällingby finns tydliga mål och strategier för hur lokala aktörer tillsammans kan få fler invånare i stadsdelsnämndsområdet att få en aktiv fritid. Det kan till exempel innebära strategier för att utveckla möjligheterna att utöva motion, kultur, friluftsliv och fritidsgårdsaktiviteter. Särskilt fokus bör läggas på hur olika aktörer kan samarbeta för att nå ut till fler ungdomar med sina respektive verksamheter.

Idrottsförvaltningen strävar efter att, inom given budget, upprätthålla en generellt hög standard på alla idrottsanläggningar. På längre sikt kommer Vällingby sim- och idrottshall att renoveras och området vid Lövsta kyrkhamn, som delvis går in i Järfälla kommun, ska utvecklas med motionsspår och utegym samt möjlighet att vintertid anlägga längdskidspår.

Idrottsförvaltningen bidrar med stöd, både lokalmässigt och resursmässigt, till stadens barn- och ungdomsföreningar. Genom förvaltningens regelbundna kontakter med stadens föreningsliv finns god kännedom om de lokala föreningarna, här bidrar gärna idrottsförvaltningen med kunskaper om och kontakter med föreningarna i Hässelby-Vällingby.

När det gäller förvaltningens planerade verksamhet i området så har simhallarna i Vällingby och Åkeshov inlett samarbete med stadsdelsförvaltningen och skolor i området för att få fler inaktiva i rörelse. Hösten 2013 planeras prova-på tillfällen för barn och ungdomar i Smedshagen. Samarbetet är i sin linda och förvaltningen hoppas att det ska fortlöpa och utvecklas så att fler barn och ungdomar med tiden blir fysiskt aktiva.

Avslutningsvis vill förvaltningen poängtera det lyckosamma i förvaltningsövergripande samarbeten när det gäller arbete med barn och ungdomar. I Farsta stadsdelsnämndsområde inleddes 2011, efter beslut i kommunfullmäktige, ett samarbete mellan stadsdelsförvaltningen, utbildningsförvaltningen och idrottsförvaltningen med syfte att profilera området mot idrott och hälsa. Samarbetet har fallit väl ut och bland mycket annat resulterat i sommaridrottslägret Farsta sportscamp och Hälsans dag.

Socialnämnden

Socialnämnden beslutade vid sitt sammanträde den 24 september 2013 följande.

1. Socialnämnden hänvisar till tjänsteutlåtandet som svar på remissen.
2. Socialnämnden överlämnar ärendet till kommunstyrelsen.

Reservation anfördes av Roger Mogert m.fl. (S) samt Inger Stark (V), *bilaga I*.

Särskilt uttalande gjordes av Jonas Eklund (MP), *bilaga I*.

Socialförvaltningens tjänsteutlåtande daterat den 11 september 2013 har i huvudsak följande lydelse.

Det är angeläget att skapa förutsättningar för delaktighet för alla medborgare. Inom staden är det viktigt att alla stadsdelar framstår som attraktiva och trygga att bo i, med bra skolor och med goda förutsättningar för arbete oavsett var man bor.

Med ambitionerna att skapa ett bra samhälle för alla har staden under flera decennier genomfört stora satsningar och betydande investeringar i stadens mest eftersatta delar. Det är angeläget att ta lärdom av erfarenheterna från dessa satsningar, t.ex. Järvalyftet. En viktig slutsats som lyfts fram i tidigare utvärderingar av liknande initiativ är att denna typ av satsningar måste bedrivas uthålligt och med en inriktning om ett långsiktigt arbete för att nå önskade resultat.

Förvaltningen anser att det är angeläget att en satsning som vision Hässelby-Vällingby 2030 redan från början integreras i den ordinarie verksamheten. De verksamheter som normalt ansvarar för olika frågor bör involveras om ett initiativ av detta slag ska bli hållbart på lång sikt. D.v.s. utbildningsförvaltningen när det gäller skolfrågorna, arbetsmarknadsförvaltningen när det gäller sysselsättning osv.

Den föreslagna samordningen av den operativa styrgruppen för Västerort med vision Järva och placering av projektet under kommunstyrelsen är bra.

En av de framgångsfaktorer som flera tidigare utvärderingar pekat på (utvärderingar av stadens ytterstadssatsning, ”storstadssatsningen” m.m.) är hur olika satsningar kan få sin legitimitet genom att försäkra sig om boendes och olika lokala aktörers engagemang och delaktighet. Det är angeläget att ta fram ett konkret förslag på hur ett lokalt inflytande över processerna och förslagen om insatser ska vara utformat.

En annan angelägen del som behöver beaktas är hur man informerar om en satsning av detta slag och hur den ska kommuniceras med och mellan olika aktörer, medborgare m.fl. I satsningar av detta slag bör en väl anpassad informations- och kommunikationsstrategi vara en av hörnstenarna.

Svar på stadsledningskontorets frågor

Stadsledningskontoret anser att det finns några frågor som är av vikt att de besvaras under detta ärendes beredning, dvs. under den beredningsprocess som föredragande borgarråd genomför i och med remittering av ärendet. Nedan kommenterar förvaltningen de frågor som är relevanta för socialnämndens ansvarsområde.

1. Vilka åtgärder, generellt, ser ni som mest angelägna för att uppnå målet om ett Hässelby-Vällingby i världsklass? Lista i prioriteringsordning.

Förvaltningen anser framförallt (baserat också på forskningserfarenheter) att åtgärder inom olika områden måste gå hand i hand för att skapa en stabil utveckling.

De allra viktigaste frågeställningarna är följande:

- Barns och ungdomars uppväxtvillkor och skolgång.
- Insatser för att öka människors möjlighet att få ett arbete – arbetet är en huvudfråga för att minska segregation och utanförskap i de områden som idag präglas av detta.
- Trygghet och en vacker miljö – att invånarna ska kunna känna sig trygga i och stolta över sitt bostadsområde och över att bo där.
- Tillgodose behov för utsatta grupper vad gäller bostäder, tillgänglighet och service.
- Särskilda satsningar som ”lyfter” upp olika delar av Hässelby-Vällingby.

2. På vilket sätt kan er organisation/verksamhet bidra till att stärka utvecklingen i Hässelby-Vällingby?

Utifrån socialförvaltningens utgångspunkt är samverkan förskola, skola och socialtjänst viktigt vilket också sammanfaller med det uppdrag socialnämnden har i budgeten för 2013.

Föräldrastödsinsatser ger goda effekter. Forskning visar att den största förebyggande effekten för att barn inte ska få problem senare i livet, nås om insatser som föräldrastödsprogram riktas till alla familjer/vårdnadshavare. Socialnämnden erbjuder föräldrar i staden föräldrastödsprogrammen ABC och Komet.

Förvaltningen kan bidra till att stärka utvecklingen av Hässelby-Vällingby genom möjligheten att ta fram unik information om trygghet på små geografiska områden. Sedan våren 2008 utför förvaltningen en trygghetsundersökning vart tredje år. Nästkommande undersökning planeras till 2014. Denna mäter

utsatthet för brott, upplevda ordningsstörningar samt upplevd oro för att utsättas för brott. Materialet går att bryta ner på såväl stadsdelsnämnds nivå som stadsdelsnivå och frågor ställs dessutom om hur oron upplevs i det egna bostadsområdet. Resultaten från denna trygghetsmätning kan på många sätt bidra till utvecklingsarbetet i Hässelby-Vällingby, dels som kartläggnings- och uppföljningsinstrument, dels i arbetet med att prioritera och lokalisera riktade insatser.

När det gäller att öka beredskapen för det oväntade skulle samordning och uppdrag för fältassistenter i staden behöva utvecklas för att uppnå en bättre beredskap. Detta är

ett utvecklingsområde som kan utvecklas såväl på övergripande som på lokal nivå och i samverkan med polisen. Förvaltningen skulle kunna medverka i ett sådant utvecklingsarbete.

Förvaltningen koordinerar och stöttar utvecklingsarbetet med sociala insatsgrupper i stadsdelsförvaltningarna. Målgruppen för social insatsgrupp är ungdomar som riskerar att rekryteras till kriminella nätverk eller utveckla en kriminell livsstil samt unga som behöver stöd för att lämna ett kriminellt nätverk eller en kriminell livsstil. Pilotverksamheten med sociala insatsgrupper för den äldre målgruppen 20-29 år i Tensta och Rinkeby kan eventuellt leda till arbete på liknande sätt i Hässelby-Vällingby stadsdelsförvaltning.

Förvaltningen erbjuder kontinuerligt utbildningsinsatser för socialtjänstens personal inom individ- och familjeomsorgen och omsorgen om personer med funktionsnedsättning.

3. Utifrån stadsdelsperspektivet, lämna förslag på åtgärder som bör prioriteras.

Förvaltningen har inga kommentarer under denna punkt.

4. I inledningen av arbetet har frågan väckts om att arbetet med Hässelby-Vällingby borde koncentreras till områden med sämre socioekonomisk situation. Är det en riktig prioritering? Ja/nej motivera svaret.

Ett sammanhållet övergripande utvecklingstänkande för Hässelby-Vällingby måste kombineras med att särskilda resurser satsas i områden med sämre socioekonomisk utveckling.

Viktiga utvecklingsområden är här barns och ungdomars uppväxtsituation, satsningar på arbetsmarknadsinsatser och en trygg yttre miljö.

I kommunstyrelsens beslut om Avstämning av mål och budget 2013 behandlas frågan om stadens samlade arbetsmarknadsinsatser: "För att främja likställighetsprincipen i staden samt använda stadens resurser för arbetsmarknadsinsatser på ett optimalt sätt kommer stadsledningskontoret i samråd med arbetsmarknadsnämnden och stadsdelsnämnderna att pröva organisationsform för dessa verksamheter".

Arbetet med att utveckla samarbete mellan Jobbtorg Stockholm och stadsdelsförvaltningens verksamhet med ekonomiskt bistånd genom bl.a. gemensamma bedömningsinstrument är viktigt för att öka kvaliteten på det stöd som erbjuds de som står utanför arbetsmarknaden i Hässelby-Vällingby. Ett större utbyte mellan både arbetsmarknadsförvaltningen och Hässelby-Vällingby stadsdelsförvaltning men även mellan de stadsdelsförvaltningar som erbjuder arbetsträningsinsatser skulle kunna gynna arbetslösa i Hässelby-Vällingby.

Av 2011 års trygghetsmätning framgick att otrygghetstalen samt upplevelsen av ordningsstörningar i stadens 132 stadsdelar i stort sett följer demografiska och socioekonomiska faktorer i stadsdelarna. Oron är störst i de socialt mest utsatta områdena och många problem, till exempel med ungdomar som stör ordningen, är mest utbredda i de områden där en stor andel av befolkningen är just ungdomar.

5. Finns det anledning att koncentrera sig till vissa delar i Hässelby-Vällingby, i så fall vilka? Varför och i så fall vilka åtgärder?

Utifrån ett arbetsmarknadsperspektiv är det de stadsdelar som har många arbetslösa unga, många nyanlända i befolkningen samt många långtidsarbetslösa bland de boende som behöver särskild uppmärksamhet då det är dessa grupper som har svårast att ta sig in på arbetsmarknaden.

6. Finns det några särskilda svårigheter eller utmaningar i Hässelby-Vällingby? Beskriv.

Utsatta stadsdelar i Hässelby-Vällingby skiljer sig från t.ex. Järvafältet genom att det där finns en äldre fattigdoms- och missbruksproblematik ofta i kombination med psykosociala problem. Det finns risk för att denna problematik går i arv till nästa generation.

7. Finns det någon speciell målgrupp i stadsdelsnämndsområdet som behöver extra stöd, i så fall vilka och på vilket sätt?

Frågan har besvarats i svaren på frågorna ovan.

8. Finns det något som saknas i förslaget av visionstexten?

Förslaget till visionstext är bra.

9. Synpunkter på processen kring programmet.

10. Tankar kring marknadsföring, kommunikation och budskap.

11. Tankar kring formerna för medborgardialog.

12. Hur bör genomförandet organiseras och vem ska vara ansvarig för vilken åtgärd?

9 – 12. Förvaltningen bedömer att det är av stor vikt att berörda förvaltningar som utbildningsförvaltningen, socialförvaltningen, stadsbyggnadskontoret m.fl. får ett tydligt uppdrag att utifrån sina respektive verksamheter klargöra på vilket sätt de kan och ska bidra till ett brett utvecklingsarbete i Hässelby-Vällingby. Grunden i utvecklingsarbetet måste ske utifrån ordinarie verksamhet för att långsiktighet ska kunna garanteras. Det samordnande arbetet mellan förvaltningarna är dock mycket viktigt för att garantera att utvecklingsinsatser går hand i hand och att olika aktörer knyts samman i ett gemensamt arbete.

Samverkan med andra myndigheter såsom polis, arbetsförmedling, hälso- och sjukvård, t.ex. tidiga insatser via barnavårdscentral (BVC), mödravårdscentral (MVC), barn- och ungdomspsykiatri (BUP) är viktiga. Det är också samverkan med beroendevård och psykiatri när det gäller uppsökande arbete med missbrukare etc. som skapar trygghet i delar av Hässelby-Vällingby. Samverkan med polis är mycket viktigt för att stävja brottslighet. Samverkan med andra aktörer såsom det lokala näringslivet och olika kommunala och privata fastighetsägare, är också väsentligt. Ytterligare en betydelsefull fråga är att ett aktivt arbete bedrivs för att förankra idéer och förslag bland de boende – och att boendes synpunkter och förslag tas tillvara i processen. Här bör stadsdelsnämnden få ett tydligt uppdrag att medverka aktivt till en bra medborgardialog.

Stadsbyggnadsnämnden

Stadsbyggnadsnämnden beslutade vid sitt sammanträde den 19 september 2013 att besvara kommunstyrelsens remiss med kontorets utlåtande, samt att därutöver anföra:

I Hässelby-Vällingby bor nästan 67 000 människor. Stadsdelarna skiljer sig åt vad gäller hustyper, upplåtelseformer och socioekonomisk sammansättning. Det finns flerfamiljshus i Vällingby, Hässelby gård, Hässelby strand, Grimsta, Råcksta och Vinsta, till stora delar byggt under 1950-talet. I Hässelby Villastad, Kälvesta och Nälsta finns mestadels småhus i form av friliggande enfamiljshus, rad- och kedjehus.

Stadsbyggnadsnämnden ser en stor utvecklingspotential i de båda stadsdelarna, men understryker att det bara är genom helhetsgrepp som målet om en sammankopplad, tät, blandad och grön promenadstad kan åstadkommas. Parker är tillsammans med täthet, funktionsblandning och gator nyckeln till promenadstaden. Viktigt i detta är att använda stenstadens grammatik och att skapa ett sammanhängande gatunät.

Det är nämndens uppfattning att det inte ska uteslutas att nya, riktiga, gator kan öppnas, där nya möjligheter skapas för människor att röra sig till och från bostad och arbete. Dessutom ökar såväl tryggheten som underlaget för service för alla när fler bostäder byggs i området.

Nämnden vill påminna om arbetet med förlängningen av Växthusvägen i Stockholm till Vinlandsvägen i Järfälla som skapar en förbindelse mellan Järfälla och Västerort. På motsvarande sätt skulle planeringen i vissa fall kunna inriktas på att överdimensionerade vägar omvandlas till mer stadslika huvudgator med ny omgivande bebyggelse, precis som planeringen av Johannelundstoppen invid Lövestavägen.

Sammantaget ser stadsbyggnadsnämnden positivt på förslaget om en samlad vision för Hässelby - Vällingby 2030, men vill understryka vikten av att det, i det fortsatta programarbetet, även bör prövas kopplingar med riktiga gator mellan stadsdelarna liksom mellan Järfälla och Västerort.

Reservation anfördes av Tomas Rudin m.fl. (S) och Elina Åberg m.fl. (MP), *bilaga 1*.

Reservation anfördes av Maria Hannäs (V), *bilaga 1*.

Särskilt uttalande gjordes av Elina Åberg m.fl. (MP), *bilaga 1*.

Stadsbyggnadskontorets tjänsteutlåtande daterat den 26 augusti 2013 har i huvudsak följande lydelse.

Stadsbyggnadskontoret ställer sig positiv till framtagnet av en vision för Hässelby-Vällingby 2030, samt att arbetet med att formulera visionen genomförs i en bred dialog mellan politiker, tjänstemän, fastighetsägare och boende med flera. En viktig del av visionen handlar om att Hässelby-Vällingby ska utgöra en stark kraft i det växande Stockholm. Olika delar av staden och Hässelby-Vällingby föreslås vara väl sammankopplade och grönområden ska vara mer tillgängliga. Stadsbyggnadskontoret kan, i dessa frågor, bidra till visionen. Kontoret har till uppgift att svara för den fysiska planeringen i staden. Stadsbyggnadskontoret ska, tillsammans med exploateringskontoret, verka för ytor för service, rekreation och kommunala verksamheter. Förutom övergripande planering för bostäder, arbetsplatser, miljö och infrastruktur arbetar kontoret med att ta fram program, detaljplaner och bygglov.

Stadens detaljplanering utgår från Promenadstaden, den kommunövergripande översiktsplanen. I Promenadstaden uttrycks en intention om en mer integrerad ytterstad med tydligare sammankopplingar. Det pågår idag planering på flera platser inom Hässelby-Vällingby stadsdelsnämndsområde. Bebyggelsekompletteringar planeras bland annat vid Räckstavägen, Bergslagsvägen och i Backlura. I vissa fall kan planeringen inriktas på att överdimensionerade vägar omvandlas till mer stadslika huvudgator med ny omgivande bebyggelse, precis som planeringen av Johannelundstoppen invid Lövvägen.

En stor utmaning i området är de stora skillnaderna i attraktivitet och socioekonomiska förhållanden som delvis kan härledas till de ur bebyggelsesynpunkt homogena områdena. Det som stadsplaneringen kan bidra med är att skapa en större blandning av hustyper och upplåtelseformer. Staden bör i visionsarbetet också arbeta med en metodutveckling rörande den sociala hållbarheten. Frågan om upplåtelseform hanteras av Exploateringsnämnden i samband med anvisning av mark.

De olika stadsdelarna har olika förutsättningar och därmed olika utvecklingsmöjligheter. Stadsbyggnadskontorets lämplighetsbedömningar görs med hänsyn till förhållandena på platsen och föreliggande behov. För en långsiktigt hållbar planering ska markresurser i goda lägen utnyttjas så effektivt som möjligt samtidigt som en avvägning till platsens förutsättningar görs. Bostadsprojekt i kollektivtrafiknära lägen är särskilt lämpliga att pröva i detaljplaneprocesser. Kontoret vill vara tydligt med att det finns ett antal faktorer som försvårar arbetet med att planera och bygga nya bostäder i Hässelby-Vällingby. Trafikbuller och riskhänsyn till de större huvudgatorna påverkar möjligheten till bostadsbyggande liksom det faktum att den stora andelen välplanerade småhusområden medför mycket lite obebyggd mark. Möjligheten till bostadskomplettering i Grimsta, vilket visionen föreslår, är även

begränsad av gränsdragningen för Grimsta naturreservat.

I översiktsplanen är Vällingby angivet som en av nio tyngdpunkter i ytterstaden. Intentionerna i översiktsplanen öppnar upp för ett mer omfattande utvecklingstryck på Vällingby än vad som har varit fallet tidigare. Vällingby-Råcksta är samtidigt av riksintresse för kulturminnesvården enligt 3 kap 6§ miljöbalken. Området är planerat med en tydlig uppdelning av centrum, bostäder och arbetsplatser. Inom riksintresset är möjligheterna till bebyggelsekompletteringar i stort mycket begränsade. Utvecklingen av Vällingby till en tyngdpunkt behöver problematiseras i ett program där avvägningen mellan utveckling och bevarandebalansen utreds och tas ställning till. För att inte riskera påtaglig skada på riksintresset krävs att kompletterande bebyggelse på ett tydligt sätt inordnas i den stadsplanetanke som ligger till grund för området.

Förbifart Stockholm med den planerade stombussförbindelsen, avser att stärka sambanden mellan regionens norra och södra delar. Vällingby kommer, med trafikplatser på Bergslagsvägen, få en avsevärt förbättrad regional tillgänglighet. Det skapar nya etableringsförutsättningar för företag och verksamheter, bland annat utmed Bergslagsvägen vid Vinsta. Vinsta industriområde har ett ökande förändringstryck. Flera tidsbegränsade bygglov har beviljats. Idag rymmer området allt från handel, kontor, skolor, och småindustrier till upplag. Kontoret bedömer att det finns utvecklingspotential för blandade verksamheter och även bostäder i Vinsta. Kontoret anser dock att all planering i området, tills annat beslutas, inte skall bedrivas så att en återgång till industriändamålet förhindras eller försvåras.

Avslutningsvis vill kontoret särskilt framhålla att det finns ett starkt samband mellan attraktiv kollektivtrafik och bostadsbyggande. I vissa fall kan förbättrad kollektivtrafik vara avgörande för att öka marknadens intresse för större exploatering och därmed tillkomsten av ny bostadsbebyggelse. Med hänvisning till vad kontoret ovan anfört föreslår kontoret att remissen ska anses besvarad.

Utbildningsnämnden

Utbildningsnämnden beslutade vid sitt sammanträde den 26 september 2013 följande.

1. Utbildningsnämnden överlämnar förvaltningens tjänsteutlåtande till kommunstyrelsen som svar på remissen.
2. Beslutet justeras omedelbart.

Utbildningsförvaltningens tjänsteutlåtande daterat den 2 september 2013 har i huvudsak följande lydelse.

Utbildningsförvaltningen ser positivt på visionsarbetet och anser att det är viktigt för att bland annat stärka kvaliteten och höja attraktionskraften för samtliga skolor i Hässelby-Vällingby. I det arbetet är samverkan mellan skola, vårdnadshavare,

stadsdelsförvaltningens resurser, polis och andra myndigheter en avgörande faktor.

Förvaltningen har i detta remissvar enbart tagit upp och besvarat de frågeställningar som berör utbildningsförvaltningens verksamhet.

1. Vilka åtgärder, generellt, ser ni som mest angelägna för att uppnå målet om ett Hässelby-Vällingby i världsklass?

- Skolornas resultat ska höjas genom att främja, stödja och utveckla skolornas arbete för hög måluppfyllelse. Fokus ska ligga på skolor med störst utmaning.
- Arbetet med skolans kompensatoriska uppdrag för att utjämna socioekonomiska skillnader, ska intensifieras.
- Ett fördjupat samarbete mellan skolorna och stadsdelsförvaltningens olika resurser

2. På vilket sätt kan er organisation/verksamhet bidra till att stärka utvecklingen i Hässelby-Vällingby?

- I Vällingby ligger Salutgymnasiet som uppsöker ungdomar i åldern 16-19 år, från Västerort, som saknar betyg från grundskolan eller som har hoppat av gymnasiet. Skolan har ett nära samarbete med de närliggande stadsdelsförvaltningarna, polis och andra samhällsaktörer.

- Utbildningsförvaltningen lägger fokus på de skolor i Hässelby-Vällingby som har störst utmaningar. Det finns ett effektivt samarbete mellan skola och socialtjänst genom så kallade tvärprofessionella team.

3. Utifrån stadsdelsperspektivet, lämna förslag på åtgärder som bör prioriteras.

- Åtgärder som gynnar de områden inom stadsdelsförvaltningen som har störst utmaningar utifrån de socioekonomiska förutsättningarna.

4. I inledningen av arbetet väcktes frågan om att arbetet med Hässelby-Vällingby borde koncentreras till de områdena med sämre socioekonomisk situation. Är det en riktig prioritering?

- Ja.

5. Finns det anledning att koncentrera sig till vissa delar av Hässelby-Vällingby?

- De områden som har störst utmaningar utifrån de socioekonomiska förutsättningarna.

6. Finns det några särskilda svårigheter eller utmaningar i Hässelby-Vällingby?

- Att rekrytera skicklig och behörig lärarpersonal.

- Samverkan med vårdnadshavare bör utvecklas.

7. Finns det någon speciell målgrupp i stadsdelsnämndsområdet som behöver extra stöd, i så fall vilka och på vilket sätt?

- Se ovan.

8. Finns det något som saknas i förslaget av visionstexten?

- I ett bostadsområde bör skolan ”ligga mitt i byn”. Skolgården bör vara stor,

välkomnande och ett inslag i den medborgerliga miljön. Den ska kunna användas av allmänheten när skoldagen är slut.

9. Synpunkter på processen kring programmet.

- Det är positivt att tidigare erfarenheter tas tillvara och att det finns en bredd av aktörer inom visionsarbetet.

10. Tankar kring marknadsföring, kommunikation och budskap.

- Lättillgänglig information och dialog bör både finnas på svenska/ytterligare språk, och även på andra sätt till exempel med stöd av bild och film.

- Skolinformation enligt ovan även till förskolor.

11. Tankar kring formerna för medborgardialog.

- Representanterna bör vara lokalt förankrade.

12. Hur bör genomförandet organiseras och vem ska vara ansvarig för vilken åtgärd?

- Stadsdelsförvaltningen bör vara samordnande när det gäller nätverksmöten med deltagare från berörda förvaltningar. Varje förvaltning ska utifrån visionen vara ansvarig för sina frågor.

Hässelby-Vällingby stadsdelsnämnd

Hässelby-Vällingby stadsdelsnämnd beslutade vid sitt sammanträde den 26 september 2013 att överlämna förvaltningens tjänsteutlåtande som sitt svar på remissen från kommunstyrelsen.

Särskilt uttalande gjordes av Fredrik Bojerud (C), Per Hallberg m.fl. (M) och Helen Jäderlund Eckardt (FP), *bilaga 1*.

Särskilt uttalande gjordes av Helen Jäderlund Eckardt (FP), *bilaga 1*.

Särskilt uttalande gjordes av Bengt Roxne m.fl. (S), *bilaga 1*.

Särskilt uttalande gjordes av Lars Jakobsson m.fl. (MP), *bilaga 1*.

Särskilt uttalande gjordes av Leif Larsson (V), *bilaga 1*.

Hässelby-Vällingby stadsdelsförvaltnings tjänsteutlåtande daterat den 4 september 2013 har i huvudsak följande lydelse.

Nuläget

Stadsdelsområdet Hässelby–Vällingby består av nio stadsdelar som delvis är olika till sin socioekonomiska karaktär. I sin helhet har stadsdelen cirka 68 000 invånare, vilket motsvarar 8 procent av Stockholms stads befolkning. Åldersstrukturen skiljer sig från staden i övrigt då en dryg fjärdedel av befolkningen är under 20 år, jämfört med en femtedel i staden i övrigt.

Andelen utrikesfödda uppgår till drygt 27 % av stadsdelens befolkning. Denna andel ökar mer än i Järva och Söderort. Cirka 75 % av befolkningen förvärvsarbetar och den genomsnittliga inkomsten, för personer 16 år och äldre, var 275 700 kronor/år (2011). Medelinkomsten för staden som helhet var 314 000 kronor/år. 5,5 % är försörjningsstödstagare (2011) jämfört med 3,6 % i staden totalt. Ohälsotalet (dagar/befolkning) är drygt 23 jämfört med 19 (2012) i staden totalt. 88 % är behöriga att söka till gymnasieskolan när de lämnar grundskolan. I stadsdelen har andelen med eftergymnasial utbildning visserligen ökat men inte i samma utsträckning som i staden som helhet. Inflyttningen till stadsdelen har varit stor under de senaste åren. Under senare år har många nya bostäder tillkommit i Hässelby-Vällingby.

Ytterstadssatsningen möjliggör nya projekt

Stadsdelsförvaltningen ser det som mycket positivt att kommunfullmäktige beslutat att ta fram en vision för stadsdelen. Det är också mycket positivt att förvaltningen beviljats medel för genomförande av ett antal projekt inom ramen för ytterstadssatsningen. Det gäller exempelvis lärandecenter/mötesplats med nytt bibliotek i Hässelby gård, Sociala insatsgrupper (SIG), Trygghetsskapande åtgärder på Hässelby Torg och Solursparken i Vällingby samt en del som rör uppsökande arbete bland missbrukare. Dessa projekt har nu kommit igång. Förvaltningen söker ytterligare projekt i Tertialrapport 2.

Frågor och svar

I remissen från kommunstyrelsen ställs ett antal frågor till stadsdelsförvaltningen och stadsdelsnämnden, kopplade till det fortsatta arbetet med Vision Hässelby-Vällingby 2030.

Nedan lämnar förvaltningen svar och kommentarer;

Fråga 1: Vilka åtgärder, generellt, ser ni som mest angelägna för att uppnå målet om ett Hässelby-Vällingby i världsklass? Lista i prioriteringsordning.

Svar:

Det behövs ett flertal åtgärder i form av olika insatser och ökad samverkan mellan alla aktörer i stadsdelarna.

Många frågeställningar hänger ihop på så sätt att framgångar inom ett område också kan spridas till andra områden.

Stadsdelsförvaltningen listar här nedan ett antal åtgärder som bedöms behövas för att nå en mer positiv utveckling:

☐ Fler arbetsplatser, ökat utbud av kommersiell service samt ökad samverkan mellan stadens aktörer, fastighetsägare, lokala näringslivet och föreningsliv

- Öka tryggheten i de offentliga rummen och skapa mera levande miljöer inte minst i Hässelby Gård
- Utveckla förebyggande insatser riktat till barn, unga och deras föräldrar i samverkan med skola, socialtjänst, landsting och polis
- Ändamålsenliga och tilltalande lokaler för stadens verksamheter
- Fler mötesplatser för att öka integrationen mellan olika åldersgrupper och kulturer
- Välskötta och tillgängliga grönområden och naturreservat

Fråga 2: På vilket sätt kan er organisation/verksamhet bidra till att stärka utvecklingen i Hässelby-Vällingby?

Svar:

Genom en god omvärldsbevakning och ett snabbt agerande samt kunna identifiera områden i behov av utveckling.

Genom noggranna uppföljningar och utvärderingar av uppdrag och insatser. Arbeta för ett resultatinkoncentrerat tänkande och att mäta uppnådda resultat av olika insatser.

Stadsdelsförvaltningen har en samordnande roll i stadsdelsövergripande frågor, särskilt där även andra kommunala förvaltningar, bolag, föreningar och näringsliv berörs. Stadsdelsförvaltningen bjuder även in till möten i aktuella frågor, anordnar dialoger, håller i samverkan kring olika frågor, mm. De projekt som nu drivs med stöd från ytterstadssatsningen är några exempel på initiativ där förvaltningen arbetar målmedvetet för att skapa en bättre utveckling i Hässelby-Vällingby. Förvaltningen kan dock inte stå ensam i det arbetet. Utan samverkan med många andra aktörer kommer inte effekten att bli långvarig.

Förvaltningen ska arbeta för att medborgare, företagare och besökare ska känna sig trygga och att stadsdelen systematiskt arbetar med att öka säkerheten genom att i så stor utsträckning som möjligt förebygga risken för att drabbas av en oönskad händelse i Hässelby-Vällingby.

Fråga 3: Utifrån stadsdelsperspektivet, lämna förslag på åtgärder som bör prioriteras.

Svar

En viktig grundförutsättning för att lyckas i utvecklingsarbetet är förmåga och möjlighet till samverkan med andra aktörer i lokalsamhället. Några prioriterade områden som förvaltningen vill framhålla är:

- ☐ Utveckla samverkan med Stockholm Business Region (SBR) och näringslivet
- ☐ Utveckla samarbetet med Arbetsförmedlingen och Jobbtorg
- ☐ Insatser för att öka tryggheten i bl.a. centrum och grönområden
- ☐ Utarbeta ett förebyggande program tillsammans med skola, landsting och polis
- ☐ Fortsätta arbetet med att skapa attraktiva mötesplatser

Fråga 4: I inledningen av arbetet har frågan väckts om att arbetet med Hässelby-Vällingby borde koncentreras till områden med sämre socioekonomisk situation. Är det en riktig prioritering? Ja/Nej, motivera svaret.

Svar:

Frågan har övervägts inom stadsdelsförvaltningen, men för att lyfta hela stadsdelen till "ett Hässelby- Vällingby i världsklass" är det viktigt att staden arbetar inom alla sektorer och alla geografiska områden inom stadsdelen.

Arbetet och satsningarna kan däremot, ur ett integrationsperspektiv, se olika ut beroende på socioekonomiska parametrar, åldersstruktur mm. I socialt mer utsatta områden behövs det ofta fler och tidsmässigt längre satsningar. Alltför stor koncentration av insatser till några få områden eller målgrupper kan skapa en känsla av orättvisa som kan initiera en diskussion kring "vi och dom", vilket vore mycket olyckligt då det kan motverka syftet med ytterstadssatsningen.

Fråga 5: Finns det anledning att koncentrera sig till vissa delar av Hässelby-Vällingby och i så fall vilka? Varför och i så fall vilka åtgärder?

Svar:

Hela stadsdelen är viktig men utifrån förvaltningens uppdrag är det särskilt viktigt vad gäller Hässelby Gård, Smedshagen, Grimsta och Vällingby. Fokus är trygghetsfrågor, minskat bidragsberoende, förebyggande insatser och åtgärder i den yttre miljön.

I övrigt, se svar på fråga 3 och 4, ovan.

Fråga 6: Finns det några särskilda svårigheter eller utmaningar i Hässelby-Vällingby? Beskriv.

Svar:

Några viktiga utmaningar som stadsdelen står inför är arbetet med att minska utanförskapet, segregationen, arbetslösheten och bidragsberoendet. Trygghetsarbetet måste också vara högt prioriterat.

Hässelby-Vällingby omfattar stadsdelar som är väldigt olika men det är ändå viktigt att alla kan känna att de omfattas av stadens visionsarbete. En grundförutsättning för att nå positiva resultat är utvecklad samverkan med många aktörer både lokalt i stadsdelen och centralt i staden. Alla måste hjälpas åt.

Fråga 7: Finns det någon speciell målgrupp i stadsdelsområdet som behöver extra stöd, i så fall vilka och på vilket sätt?

Svar:

Det är viktigt att fånga upp barn och ungdomar som behöver extra stöd för sin utveckling. Föräldrar skall erbjudas stöd i form av fler föräldrautbildningar, nätverksbyggande, extra språkkurser eller andra aktiviteter.

Andelen elever som får gymnasiebehörighet behöver öka. Det är viktigt att dessa även erbjuds meningsfull sysselsättning.

Gruppen unga vuxna med arbetslöshet behöver tidigt fångas upp för att inte hamna i utanförskap som kan medföra att man t.ex. inleder en kriminell bana eller andra destruktiva beteenden.

Vid kontakter med vårdcentralerna i området framkommer att denna grupp unga vuxna som söker för somatiska besvär, allt oftare anger att de har ett pågående missbruk.

Extra stöd behövs även för att få ut arbetslösa långvariga bidragstagare i studier eller egen försörjning.

Fråga 8: Finns det något som saknas i förslaget i visionstexten?

Svar:

Trafikfrågorna saknas till stor del. Det ska vara lätt att ta sig till och från stadsdelen, men också möjligheterna att resa inom stadsdelen behöver förbättras. Kommunikationerna påverkar också möjligheten att rekrytera medarbetare till kommunala verksamheter och till det lokala näringslivet.

Stadsdelens ungdomar har framfört vikten av väl fungerande tvärkommunikationer inom stadsdelsområdet då detta också påverkar upplevelsen av trygghet.

Utifrån höga ohälsotal och vårdcentralens iakttagelser vill förvaltningen framhålla vikten av satsningar på idrott och folkhälsa. Det är viktigt att stadsdelsförvaltningen har en aktiv samverkan med idrottsförvaltningen och skolan för att utveckla förutsättningarna för allt fler deltar olika former av fysisk aktivitet för att nå ett ökat välbefinnande.

Fråga 9: Synpunkter på processen kring programmet?

Svar:

Det hade varit fördelaktigt om framtagandet av programmet tidigare lagts och att visionen då på ett naturligt sätt kunnat ligga till grund för de aktiviteter som redan påbörjats i arbetet med ytterstadsutvecklingen. Förvaltningen arbetar nu med ett kortare tidsperspektiv än övriga stadsdelar som omfattas av ytterstadsutveckling. Förvaltningen värdesätter en fortsatt dialog med stadsledningskontoret kring den fortsatta utformningen av Vision Hässelby-Vällingby 2030.

Fråga 10: Tankar kring marknadsföring, kommunikation och budskap?

Svar:

Kommunikation på alla nivåer är viktigt. Det viktigaste är att nå medborgarna, föreningar och organisationer så att så många som möjligt får information om vad staden vill med ytterstadsutvecklingen och hur visionen fram till 2030 ser ut.

Det behövs marknadsföring i såväl media, som i direktutskick i hushållen.

Budskapet bör vara att Hässelby-Vällingby är en attraktiv stadsdel att bo, arbeta i och besöka.

En strategiskt viktig fråga är att i kommunikationen till medborgarna ta fram positiva exempel på verksamheter och aktiviteter som ”lyfter” stadsdelen och ger positiva effekter.

Fråga 11: Tankar kring formerna för medborgardialog?

Svar:

Formerna för medborgardialogen är bra. Av det som framkommit har dialogerna upplevts positivt. Många medborgare är engagerade på olika sätt. Vid boendedialogen som genomfördes 31/5-1/6 i Hässelby Gård inkom drygt 2 700 förslag/synpunkter/idéer.

Även vid boendedialogen i Grimsta som genomfördes i början av september har det inkommit många värdefulla synpunkter.

Det är viktigt att nu snabbt bilda olika arbetsgrupper för att arbeta vidare med de förslag som inkommit. Arbetet samordnas av stadsdelsförvaltningen mellan stadens olika förvaltningar, lokala näringslivet, föreningslivet och medborgarna.

Genom medborgardialogen tar staden och stadsdelsförvaltningen på sig ett uppdrag som skapar förväntningar bland de boende. Det är därför av vikt att dialogen upplevs som meningsfull och att det händer positiva saker i lokalsamhället som ett resultat av dialogerna.

Från hösten 2013 kommer det att finnas ytterligare möjligheter till dialog mellan förvaltning och medborgarna då ett nytt bibliotek med Lärandecenter öppnar i provisoriska lokaler på Hässelby torg 20-22.

Fråga 12: Hur bör genomförandet organiseras och vem ska vara ansvarig för vilken åtgärd?

Svar:

Stadsdelsförvaltningen bör samordna och hålla samman lokala aktiviteter kopplade till aktuella projekt och förvaltningens verksamhetsuppdrag. Detta för att arbetet ska bli tydligt.

För att möjliggöra ett effektivt och bra arbete med visionens genomförande behövs ett stadsövergripande ansvar för hela ytterstadsutvecklingen.

Målet måste vara att ständigt förbättra förvaltningens verksamheter och service till medborgarna.

I vissa fall kan det röra sig om speciella satsningar med extern finansiering. Målet måste dock alltid vara att de projekt som ger bra resultat och är uppskattade, implementeras i ordinarie verksamhet efter avslutat projekttid.

Stockholms Stadshus AB

Stockholms Stadshus AB:s yttrande daterat den 11 september 2013 har i huvudsak följande lydelse.

Svenska Bostäders remissvar har i huvudsak följande lydelse:

Förslaget till Vision Hässelby-Vällingby är underbyggt på ett föredömligt sätt med statistik, kunskap och fakta om stadsdelen. Underlaget ger tillsammans med pågående boendedialoger en bra grund till att fortsätta utveckla Hässelby-Vällingby som

stadsdel och att fokusera och prioritera rätt insatser.

Vision Hässelby-Vällingby stämmer väl överens med bolagets erfarenheter från Järvalyftet där de varit en av de drivande aktörerna under lång tid. De gemensamma insatserna i Järvalyftet har bland annat bidragit till ökad trygghet och trivsel i såväl närmiljö som boendet för hyresgäster och andra verksamma i området.

De tre områden där Svenska Bostäder främst ser att bolaget kan bidra är avseende närmiljö – rent och snyggt, trygghet – i och i närhet till bostadsområdet och dialog – med bolagets hyresgäster.

Svenska Bostäders erfarenhet från Järva visar också på goda resultat i den samverkan, som finns etablerad genom föreningen ”Fastighetsägare i Järva”, vilken omfattar större fastighetsägare, bostadsrättsföreningar och ägare av centrumanläggningar i stadsdelarna. För att utveckla en förening för Hässelby-Vällingby stadsdel ser bolaget Stockholms stads engagemang som viktigt. Det gäller ur perspektivet samverkan, trygghet, rent och snyggt.

Bolaget anser att arbetet med Hässelby-Vällingby inte enbart bör koncentreras till områden med sämre socioekonomisk situation, utan omfatta även andra delar av stadsdelen, som ligger i nära anslutning till dessa. Då stärks den sociala integrationen, tryggheten och det ekonomiska utbytet. En bra blandning av bostäder, företag, service och verksamheter ger grunden till en positiv utveckling i Hässelby-Vällingby.

Processen är väl genomtänkt, men kan tjäna på snabbare återkoppling och tydlighet till de som lämnat synpunkter vid dialogarbetet i Hässelby Gård och Grimsta.

Boendedialogerna är värdefulla och sätter fokus på ett kontinuerligt förbättringsarbete. Analysen och återkoppling på genomförandet av förslag är avgörande för Svenska Bostäders förtroende. Den del som fokuserar på återkoppling kan tjäna på att ske i närmare anslutning till dialogen.

Bolaget anser att genomförande bör ske genom ett delegerat ansvar mellan stadsdelen, bolag och andra berörda, men med en central projektledning som ansvarar för helheten och synliggör den i delprojekten och de arbetsgrupper som etableras.

Stockholms Business Regions remissvar har i huvudsak följande lydelse:

SBR anser att Vision Hässelby-Vällingby är en ambitiös och välformulerad vision för stadsdelen.

SBRs fokus på visionen är ur ett tillväxtperspektiv och därmed i synnerhet Vinsta företagsområde. Området har länge varit föremål för en stagnation i väntan på beslut kring Förbifarten, vilka nu är så gott som klara.

SBR kan konstatera att kvartersmarken i Vinsta företagsområde är klassad som industrimark. På industrimark medges all slags produktion, lagring och annan hantering av varor. Även laboratorier, partihandel, lager och tekniska anläggningar inryms i industribegreppet. Dock har den utveckling som skett i området mer och mer inriktats mot detaljhandel, försäljning och service till enskilda, vilket inte ingår i ändamålet industri.

Staden har inte rådighet över marken och har därmed svårt att, inom ramen för

exploatering, driva utveckling. På grund av detta ser SBR gärna att staden tar ett helhetsgrepp om Vinsta företagsområde, kopplat till Vision Hässelby-Vällingby, i syfte att gemensamt med fastighetsägare, tomträtthavare, företagare och lokala politiker, driva en utveckling av området (bilaga 2).

Koncernledningens synpunkter

Koncernledningen anser att det är viktigt att arbetet, för att utveckla Hässelby-Vällingby i visionens riktning, måste genomföras samordnat och genom tätt samarbete mellan stadens bolag och berörd stadsdelsnämnd, socialtjänstnämnden, arbetsmarknadsnämnden, stadsbyggnadsnämnden, trafiknämnden, exploateringsnämnden, utbildningsnämnden och kulturnämnden m.fl. Redan idag finns goda exempel på samarbete mellan bl.a. stadsdelsnämnder och stadens bostadsbolag, där de båda aktörernas funktioner kompletterar varandra för ökad närvaro, trygghet och förbättrad närmiljö i berörda områden.

Koncernledningen delar också bolagens analys att en ökad förvärvsfrekvens, egenförsörjning och större utbud av arbetsplatser i området är en nyckelfråga för att uppnå visionen. Både Svenska Bostäder, genom utvecklingen av Vällingby City, och SBR, genom arbetet med Vinsta företagsområde, verkar i linje med visionens inriktning. I dessa områden finns en betydande potential att utveckla ytterligare arbetsplatser.

Sammantaget anser koncernledningen att den underliggande analysen och utarbetandet av förslag till vision för Hässelby Vällingby är en god start för en önskad utveckling i Västerort. För att få största möjliga effekt av de åtgärder som genomförs av stadens olika aktörer är det också fortsatt mycket viktigt att samarbetet utvecklas genom gemensamma handlingsplaner. Det är också viktigt att eventuella intressekonflikter mellan dessa olika aktörer hanteras av stadens övergripande ledning.

Reservationer m.m.

Arbetsmarknadsnämnden

Reservation anfördes av Karin Rågsjö (V) enligt följande.

1. Arbetsmarknadsnämnden beslutar att i huvudsak bifalla förvaltningens förslag.
2. Arbetsmarknadsnämnden beslutar att i sitt remissvar särskilt betona:

- Att i arbetet med "Vision 2030" tydligare markera vikten av att bekämpa segregationen och lyfta fram åtgärder för att bekämpa de mycket stora skillnader som idag finns generellt mellan stadsdelar.

- Att i högre utsträckning betona vikten av medborgardialog som även återkopplas
- Att specifikt lyfta in barns och ungdomars villkor och hur samhället kan ge bättre förutsättningar för de barn och ungdomar som "halkar efter".

3. Att i övrigt anföras:

Förvaltningen har förtjänstfullt lyft fram Hässelby – Vällingbys struktur är det gäller hälsa, utbildning och arbete. Det är uppenbart att Stockholm måste arbeta strukturellt med de stora skillnader som idag finns även inom stadsdelsområdet. I materialet finns en mängd fakta att tillgå som tydligt pekar ut vilka områden som Stockholm måste prioritera, exempelvis uppsökande arbete och insatser på förskola och skola.

Förvaltningen pekar i sitt utredningsmaterial ut tre prioriterade områden; Smedshagen, Hässelby gård och Grimsta.

Precis som förvaltningen noterar behöver arbetet planläggas i projekt. Men det viktiga är att Stockholms ledande politiker måste förstå att vi alla är förlorare i en ojämlik stad.

Särskilt uttalande gjordes av Karin Gustafsson m.fl. (S) enligt följande.

Det är positivt att den moderatledda alliansen har ett politiskt perspektiv utanför tullsnittet. De problem som delar av vår stad tampas med är allvarliga. I delar av staden är arbetslösheten låg, andelen unga som lämnar grundskolan med godkända betyg hög i andra delar av staden är verkligheten den motsatta. Vi oroar oss för den utveckling som skett i delar av Hässelby – Vällingby och är glada att även borgerligheten sett detta.

Dock oroar sig vi socialdemokrater för att de satsningar som nu görs i Järvalyftet, Söderortsvisionen och nu i Vision Hässelby – Vällingby 2030 kommer att vara just tillfälliga satsningar. Men med kortsiktiga satsningar och projekt blir resultat just

kortsiktiga. Vi menar att det är av största vikt att vi gör långsiktiga satsningar som bryter den negativa trend som varit under alliansens styre.

Särskilt uttalande gjordes av Åsa Jernberg m.fl. (MP) enligt följande.

Vi ställer oss positiva till att Hässelby - Vällingby formulerar en vision för stadsdelen. Det är viktigt att stadsdelen skapar goda möjligheter för inte minst småföretagare som genererar många arbetstillfällen. Mötesplatser och goda möjligheter till kultur och idrott, inte minst för barn och unga med utsatt socioekonomisk bakgrund, ska finnas. Ett antal detaljplaner har under den senaste tiden passerat nämnden för området och vi har länge efterfrågat ett arbete som ser över de övergripande strukturerna för att därigenom uppnå goda helhetslösningar. Det är bra att en stor fysisk förändring av ett område föregås av ett visionsarbete för att klargöra, redogöra och uppmärksamma ett områdes styrkor och svagheter. Det är även bra att visionsarbetet har föregåtts av en medborgardialog för att fånga upp den lokala kännedomen och för att engagera berörda och boende.

Exploateringsnämnden

Reservation anfördes av Åke Askensten m.fl. (MP) enligt följande.

Att besvara kommunstyrelsens remiss med följande utlåtande:

Stadsdelen som en bro mellan storstad och lantlig idyll och utbyggd kollektivtrafik Stockholm har vuxit till en miljonstad och i den tillväxten har många grönområden fått ge vika för trycket att ta fram bostäder och byggnader för arbetsplatser. Detta gäller inte bara Stockholm utan även kranskommunen Järfälla som t.o.m. vuxit snabbare än Stockholm. Hässelby- Vällingbys utveckling under de senaste årtiondena, där byggande har fått ta större hänsyn till att bevara viktiga grönområden, har skapat dess idag speciella roll i Stockholm. Naturreservaten Grimsta och Görveln (Kyrkhamn) är lungorna för Västerort och bidrar starkt till stadsdelens attraktionskraft. Riddersvik har utvecklats till ett kombinerat ströv- och småföretagarområde där produktion av produkter med mindre volymserier och lokal/regional prägel. Riddersviksölet är ett exempel.

I och med att Förbifarten aldrig byggdes och att Bromma Flygplats tagits ur drift fick stadsdelen en ny roll. Dessa beslut innebar att kommunikationsproblematiken fokuserades mer satsningar av en kraftig utbyggd kollektivtrafik. Idag pendlar många från stadsdelen till de tre stora arbetsplatsområdena, Barkarby och Bromma med tunnelbanor som byggts ut via ett tredje spår på gröna linjen mot centrum och

förlängning av gröna linjen till Barkarby från Vällingby dit man även kan fortsätta till Kista om man inte tar snabbussen.

Hässelbyandan

Stadsdelen har under många årtionden präglats av att det är mindre företag som skapar arbetstillfällena. Stora företag som anställer väldigt många är generellt sett mindre vanliga idag än tidigare under 2000-talet vilket inneburit att arbetsplatser oftare än tidigare finns i eller nära hemmen. Kluster av småföretagare jobbar nära varandra och har skapat gemensamma lokaler för det som är för stort att ha på egen hand. Företagsområden som Vinsta har totalt ändrat skepnad och är idag en kombination av kontor, handel, nöjes och även bostadsområde. Tillsammans med Råcksta och handelsområden i Vällingby, Åkermynatan, Hässelby Gård och Strand finns det idag många företagsnätverk som stimulerar varandra. Storstadens ”Gnosjöanda” har skapats.

Kultur stadsdelen

Kulturen har blivit mycket viktig i stadsdelen. Med Hesselby Slott som nav och deras satsning på musik skapades en ny plattform för den kulturella utvecklingen. Folkmusikfestivalen som startades runt 2010 har vuxit till en världsattraktion och bidragit till att Musikhögskolans avdelning för folkmusik nu har sina lokaler i Vinsta. Vällingbyteatern spelar inför fulla hus och hela Vällingby city är en idag en av de mest besökta platserna i staden för den mångkulturella publiken.

Piren i Hässelby Strand (där tidigare Fortums värmeverk fanns) har också blivit en samlingspunkt – inte bara för stadsdelens invånare utan gäster kommer från när och fjärran via båt eller tunnelbana. När bostäder byggdes på det gamla fabriksområdet blev hamnområdet ombyggt till ett område för caféer och restauranger.

Medborgarnas stadsdel

Genom att staden införde en ny ordning vad gäller detaljplanering fick medborgarna i ett tidigare läge chansen till att uttrycka sina önskemål om vilka områden som skulle bebyggas och bevaras. Detta har inneburit att bostäder har byggts utmed Bergslagsvägen från Råckstarondellen och nästan hela vägen till Åkermynatan. Detta har skapat en sammanhängande stadsdelsliknande enhet och med gång och cykelvägar under och över vägen flyter även biltrafiken bar. Utvecklingen av Hässelby Strandområdet har också inneburit ett mer blandat boende och med en bättre service.

Gemenskapen i stadsdelen är viktig och denna har skapats genom de många mötesplatserna som skapats där alla generationer möts. Det finns även mötesplatser för olika intressen där skolorna och fritidsverksamheterna är för barn och ungdomar och olika typer av äldreboenden för de äldre.

Föreningsrörelserna i stadsdelen är starka och framförallt har idrottsföreningarna blivit ett föredöme i Sverige. Inom fotboll, basket och friidrott finns de klubbar med mest ungdomar i träning av alla föreningar i Sverige och många SM-tecken och landslagsmän/kvinnor har sin moderklubb i stadsdelen.

Reservation anfördes av Clara Lindblom (V) enligt följande.

att exploateringsnämnden i huvudsak bifaller kontorets utlåtande
att därutöver anföras

Sedan 2000-talets början har en majoritet av alla bostäder som byggts i Hässelby-Vällingby varit bostadsrätter, samtidigt som behovet av nya hyresrätter stadigt har ökat. I dagsläget saknar över hälften av alla unga mellan 20 och 27 år i Stockholms län en egen bostad, och för att dessa ungdomar ska få en rimlig chans till ett eget boende måste hyresrätter prioriteras framför bostadsrätter och egna hem. Därför bör även en övervägande majoritet av de nya bostäder som uppförs i samtliga stadens stadsdelar de kommande tio åren vara hyresrätter.

I det aktuella området är bristande kollektivtrafiksörjning ett av de främsta hindren för ny bostadsbebyggelse. Stockholms stad bör därför aktivt verka för att Stockholms läns landsting i samband med programarbetet bygger ut kollektivtrafiken på ett sätt som möjliggör nya bostäder. Ett alternativ som är betydligt billigare än spårvagn är trådbussar, det vill säga tvärbana på gummihjul. Vänsterpartiet vill även häva utbyggnaden av Förbifart Stockholm, vilket skulle frigöra både resurser till en utbyggnad av kollektivtrafiken och stora markytor för ny bostadsbebyggelse.

Stadens ska dock inte enbart verka för att öka takten i bostadsbyggandet, även en rimlig hyresutveckling inom nyproduktion och befintligt bestånd bör vara en viktig politisk målsättning. Ett tungt ansvar för detta vilar på kommunfullmäktige i Stockholms stad som beslutar om nivåer på tomträtsavgälden och antar ägardirektiven för de allmännyttiga bostadsbolagen. Men även Exploateringsnämnden kan bidra till att pressa produktionskostnaderna genom markanvisningstävlingar, låga parkeringstal och offensiva krav på privata byggherrar i exploateringsavtalen. Dessa två målsättningar - ökad nyproduktion och pressade hyror - bör även prägla det fortsatta stadsutvecklingsarbetet i Hässelby-Vällingby. I planeringen av ny bostadsbebyggelse bör även omvänd planprocess tillämpas, vilket innebär att de boende i området i ett tidigt skede i planprocessen påverkar både lokaliseringen av ny bebyggelse och dess utformning.

Vänsterpartiet är mycket positiva till upplåtande av flerfamiljsbostäder i områden som domineras av småhusbebyggelse, som exempelvis Hässelby villastad. Det skulle både bidra till en mer sammanhållen stad, och öka underlaget för exempelvis kollektivtrafik samt offentlig- och kommersiell service i dessa områden. I områden med en hög andel hyresrätter kan en mer blandad bostadsbebyggelse uppnås genom att mark upplåts till exempelvis hyresradhus, samt genom att mark anvisas till uppförande av kollektivhus och byggemenskaper. En användning av mindre tomträtter ökar samtidigt möjligheterna för små byggherrar att uppföra nyproduktion, vilket både kan

bidra till pressade produktionskostnader och en mer varierad bostadsbebyggelse. Vi vill även framhålla att en blandad stadsdel även har plats för exempelvis tränings- och gruppbofästäder, och att den typ av bebyggelse inte ska lokaliseras till stadsdelens mer perifera delar.

Avslutningsvis måste det fortsatta programarbetet syfta till skapa fler offentliga mötesplatser och utrymme för föreningsverksamhet, samt till att underlätta för de mindre handlare som står för stora delar av den offentliga och kommersiella servicen i dessa stadsdelar. Handlarna i Hässelby gård var exempelvis några av dem som drabbades allra hårdast när den borgerliga majoriteten i Stockholms stad mot bättre vetande sålde ut kommunala Centrumkompaniet till det brittiska skandalbolaget Boulton. Staden bör i det fortsatta programarbetet verka för verksamhetslokaler erbjuds åt lokala handlare av de kommunala bostadsbolagen, samt att dessa lokaler har villkor och hyresnivåer som är anpassade efter den lokala näringsstrukturen. I förlängningen handlar det om att alla stockholmare ska ha rätt till levande stadsdelar med tillgång till god offentlig och kommersiell service på gångavstånd - oavsett om de bor i ytterstaden eller innanför tullarna.

Särskilt uttalande gjordes av Joakim Larsson m.fl. (M), Daniel Forslund (FP) och Karl Malmqvist (C) enligt följande.

Vision Hässelby-Vällingby 2030 är ett välkommet dokument. Tanken är att det ska fungera som en områdesspecifik plan för att hantera och koordinera det positiva arbete som bedrivs i stadsdelarna. Detta arbete är angeläget och behöver stärkas ytterligare.

Genom en gemensam vision och ett gemensamt mål får stadens alla delar ett bättre styrverktyg för att fokusera på de åtgärder som är relevanta för att utveckla området som helhet. Det finns betydande positiva värden i Hässelby-Vällingby, såsom uppskattade naturområden, välutvecklade handelscentrum och god tillgång på idrottsanläggningar. Samtidigt finns det flera områden där ett samlat grepp behövs för att förstärka de positiva krafter som redan i dag bidrar till stadsdelens utveckling.

För områdets helhet och utvecklingskraft borde visionsdokumentet beröra frågor som till exempel en mer blandad bostadsmarknad samt behovet av särskilda boenden i nyproducerade områden. En mer jämn fördelning av hyresrätter, bostadsrätter och småhusbebyggelse ökar benägenheten att göra bostadskarriär inom området. Genom att fokusera på särskilda boenden säkras staden behovet av nya platser i enlighet med stadens tillgänglighetsarbete. Stadsdelen behöver också fler nya arbetsplatser för att skapa nya möjligheter för en utveckling av lokal servicenäring och skapa alternativ till arbetspendling in till den centrala staden.

Särskilt uttalande gjordes av Lars Arell m.fl. (S) enligt följande.

Vi välkomnar stadens arbete med ett visionsdokument för Hässelby-Vällingby 2030. Det utgör ett viktigt komplement till det visionsarbete som genomförts i andra stadsdelar.

Visionens skulle dock tjänat på att vara mer konkret och tydligt lyfta fram de områden och verksamheter som behöver satsas på i de stadsdelar visionen avser. För exploateringsnämnden är markfrågorna huvudfokus och att klara av markförsörjningen för behoven av både bostäder, skolor och fritidsaktiviteter för de boende är ett viktigt uppdrag. Ungdomarna i stadsdelen är en stor andel av de boende och möjligheten att skapa ett ungdomshus, kanske som filial till Fryshuset bör kunna prövas.

Visionen saknar insikten om den stora betydelse som väl fungerande kommunikation har för ett samhälle och behöver därför kompletteras med förslag om såväl till och från området som inom Hässelby-Vällingby för att visionen ska kunna genomföras.

Idrottsnämnden

Särskilt uttalande gjordes av Åsa Jernberg (MP) enligt följande.

Vi ställer oss positiva till att Hässelby-Vällingby formulerar en vision för stadsdelsnämndsområdet.

Det är viktigt att stadsdelsnämnden skapar goda möjligheter för inte minst småföretagare, som genererar många arbetstillfällen. Mötesplatser och goda möjligheter till kultur och idrott, inte minst för barn och unga med utsatt socioekonomisk bakgrund, ska finnas.

Ett antal detaljplaner har under den senaste tiden passerat nämnden för området och vi har länge efterfrågat ett arbete som ser över de övergripande strukturerna för att därigenom uppnå goda helhetslösningar. Det är bra att en stor fysisk förändring av ett område föregås av ett visionsarbete för att klargöra, redogöra och uppmärksamma ett områdes styrkor och svagheter. Det är även bra att visionsarbetet har föregåtts av en medborgardialog för att fånga upp den lokala kännedomen och för att engagera berörda och boende.

Socialnämnden

Reservation anfördes av Roger Mogert m.fl. (S) samt Inger Stark (V) enligt följande.

1. Socialnämnden bifaller delvis förvaltningens svar på remiss till kommunstyrelsen.
2. Därutöver anför nämnden följande.

Ärendet är vagt vad beträffar förslag på insatser, detta sagt medveten om att det är ett arbete på sikt. Man frågar efter insatser från respektive område och där tycker vi att förvaltningen också är ganska vag i sina synpunkter.

Flertalet av utredningens förslag ligger på en hög och mycket översiktlig nivå.

Ett praktiskt förändringsarbete från vår horisont skulle kunna vara att man ökar möjligheten till ett mer kraftfullt arbete med barn och ungdomar på individnivå, genom att på ge socialtjänsten i området en ordentlig personalförstärkning för denna grupp. Det finns en uttalad tendens att i stora projekt endast satsa på förebyggande arbete för barn och ungdomar och glömma behovet av bättre hjälp för enskilda barn och ungdomar.

Vi föreslår därför en personalförstärkning för denna grupp.

Särskilt uttalande gjordes av Jonas Eklund (MP) enligt följande.

Vi är positiva till att Hässelby-Vällingby formulerar en vision för stadsdelen. Vi instämmer i socialförvaltningens bild av vilka frågor som är de viktigaste för en bra och stabil utveckling i Hässelby-Vällingby: Barns och ungas uppväxtvillkor och skolgång, fler arbetstillfällen, en vacker och trygg miljö, bostäder, service och tillgänglighet för utsatta grupper. Ett antal detaljplaner har på senare tid varit aktuella för området. Miljöpartiet har länge efterfrågat ett arbete som ser över de övergripande strukturerna för att därigenom uppnå goda helhetslösningar. Det är bra att en stor fysisk förändring av ett område föregås av ett visionsarbete för att klargöra, redogöra och uppmärksamma områdets styrkor och svagheter. Det är även bra att visionsarbetet har föregåtts av en medborgardialog för att fånga upp den lokala kännedomen och för att engagera berörda och boende.

Några andra viktiga punkter att lyfta fram i det fortsatta visionsarbetet är:

- ☐ Bättre kollektivtrafik i stället för Förbifarten. Kopplingar till Järfälla, Kista och Bromma. Lyft fram Kistagrenen (Tvärbanan). Den är beslutad men byggstarten framflyttad.
- ☐ Ett tillräckligt stort naturreservat i Kyrkhamn-Lövsta. Bevarande och tillvaratagande av grönområden.
- ☐ Bromma Parkstad med 50 000 nya bostäder. Nya bostäder i kollektivtrafiknära områden.
- ☐ En utbyggnad av tunnelbanan med en Orange linje enligt Miljöpartiets förslag, som bör lyftas fram i visionen.
- ☐ En stadsdel för alla generationer.

Stadsbyggnadsnämnden

Reservation anfördes av Tomas Rudin m.fl. (S) och Elina Åberg m.fl. (MP) enligt följande.

att stadsbyggnadsnämnden beslutar enligt kontorets förslag.

Reservation anfördes av Maria Hannäs (V) enligt följande.

att stadsbyggnadsnämnden i huvudsak godkänner kontorets utlåtande som svar till kommunstyrelsen samt anför följande:

Bostadsbebyggelse och kollektivtrafik

Vänsterpartiet anser att Vinsta är ett bra utvecklingsområde för både bostäder och företagande som vi ser attest finns en potential att kombinera om det sker zonvis. Ett exempel på det är Skarpnäcksfältet som planerades både för arbetsplatser och boende i zoner. Förutom flera bostäder i Vinsta och mot Johannelundstoppen, anser vi att hela området vid Spårväghallarna i Vällingby har en god potential för bostäder med överdäckning av området samt intilliggande industriområde. Bergslagsvägen med tung trafik kan grävas ner, vilket skulle kunna frigöra mark vid sidorna av den nedgrävda vägen, för bostäder. I Hässelby villastad ska en utökad bebyggelse prövas med flerfamiljshus. Området kring Blomsterkungsvägen är en start och kan vidareutvecklas, inte minst för ett mera integrerat samhälle. I detta sammanhang måste kollektivtrafiken omedelbart förstärkas.

Redan idag får man stå från Hässelby gård till city. Trådbussar (spårvagnar på gummihjul) kan t.ex. sättas in inom ett år om erforderliga beslut fattas av Landstinget. I en vald del av området kan man tillsammans med stadsmuseet välja ut byggnader som är möjliga för påbyggnad med flera bostäder och hissar.

Centrumbebyggelsen i Hässelby gård och Hässelby strand ska stärkas för en ökande befolkning. Det krävs att det finns plats för möten, i form av offentliga lokaler för olika åldrar, möjlighet till en bra dagligvaruhandel och möjlighet att utöva och beskåda olika former av kultur. Det ska inte enbart centreras till Vällingby, vilket för många känns geografiskt avlägset. Vänsterpartiet vill avveckla planeringen för Förbifarten, detta ger ytterligare byggbar mark.

Demokrati

Den demokratiska processen ska komma igång tidigt. Hur vill vi bo, var och hur ska det se ut. Metoden omvänt planförfarande som prövats i Kärrtorpsprojektet ledde till 0 överklagningar. Metoden skulle vara lämplig i denna process.

Med en ökande befolkning kommer behovet av mötesplatser och då inte minst idrottsytor, i synnerhet för spontanidrott att behövs förstärkas.

Naturområden

Naturstråken mellan stadsdelarna skall vara kvar - de är en resurs för området. Vänsterpartiet anser att det är bättre att förtäta längs kollektivtrafikens stråk och att bygga nytt med kompletterande kollektivtrafik, se ovan.

Förbifarten

Den planerade förbifarten kommer att generera otroligt mycket trafikerörelser i hela området. Det innebär att viktiga ytor tar i anspråk för påfarter avfarter och områden som inte kan användas.

Bilismen ökar och mer yta behövs för att placera alla bilar. Vi menar att detta är fel väg att gå. Med en attraktiv kollektivtrafik minimerar vi privatbilismen, därför måste de ekonomiska resurser som satsas på Förbifarten användas på ett mera hållbart sätt, för våra barn och kommande generationer.

Särskilt uttalande gjordes av Elina Åberg m.fl. (MP) enligt följande.

Miljöpartiet anser att det är bra att ett helhetsgrepp appliceras för Hässelby – Vällingby. Ett antal detaljplaner har under den senaste tiden passerat nämnden för området och vi har länge efterfrågat ett arbete som ser över de övergripande strukturerna för att därigenom uppnå goda helhetslösningar. Det är bra att en stor fysisk förändring av ett område föregås av ett visionsarbete för att klargöra, redogöra och uppmärksamma ett områdes styrkor och svagheter. Det är även bra att visionsarbetet har föregåtts av en medborgardialog för att fånga upp den lokala kännedomen och för att engagera berörda och boende.

Hässelby-Vällingby stadsdelsnämnd

Särskilt uttalande gjordes av Fredrik Bojerud (C), Per Hallberg m.fl. (M) och Helen Jäderlund Eckardt (FP) enligt följande.

Alliansen ser positivt på att Stockholms stad (i text nedan kallad ”staden”) nu formulerat ett förslag till vision för Västerort. Vi tillstyrker de svar förvaltningen lämnat på de frågor remissen ställer. Vi vill dock påpeka att, innan visionen *slutligen* läggs fast, staden slutför informations- och analysarbetet, i vilket dialogen med medborgarna är en central del av. En vision som saknar grund i en djuplodad analys, kan lätt snedvrída såväl programarbete som åtföljande handlingsplaner. Alliansen betonar vikten att skapa förutsättningar för egenförsörjning, att den upplevda tryggheten förbättras och att omsorgen av stadsdelens relativt stora andel av äldre förbättras. Trafikfrågorna är, som förvaltningen mycket riktigt påpekar, mycket angelägna.

Vidare anser vi visionen vinner på att den tydliggör vilken ambitionsnivå tillhörande programarbete samt handlingsplan ska ha. Staden bör, inför programarbete

och handlingsplaner, formulera mätbara mål som kan följas upp efter genomförandet av handlingsplanerna.

Alliansen föreslår att Hässelby – Vällingby stadsdelsförvaltning återkommer med en detaljerad avrapportering av resultaten av dialogen och den slutliga formuleringen av visionen. En särskild dragning av handlingsplan är väsentlig för nämndens ansvar för verkställighet av visionen.”

Särskilt uttalande gjordes av Helen Jäderlund Eckardt (FP) enligt följande.

”Folkpartiet vill ha en stadsdel i Världsklass

Hässelby-Vällingby är den vackra gröna stadsdelen i Stockholm. Här finns allt en medborgare behöver med arbete, shopping och fantastisk rekreation. En trygg och välkomnande miljö för alla åldrar. Närheten till storstadens puls ger en extra dimension för alla boende. Stadsdelen har ett brett utbud av möjligheter till att lokalt finna allt Du behöver. Den nya och utvecklade ABC staden.

Storstadsliv och skön natur

Vällingby City blomstrar med den stadskaraktärs utbyggnad som har skett med både arbetsplatser och bostäder. Området i och runt Vällingby har förtätats på ett vackert och spännande sätt med ny och fantasirik arkitektur. Vällingby har åter blivit en ABC stad med många nya arbetsplatser som ger Centrum ett uppsving. Hässelby-Vällingby har Stockholms största grönytor med välskötta parker, välskötta Mälarbad och stora möjligheter till naturupplevelser i Grimstaskogen och Kyrkhamns naturreservat.

Fina promenadstråk skall finnas som dels binder ihop de olika delarna och dels ger stora möjligheter till sköna promenader efter hela Mälarsidan.

Vård och omsorg

Hässelby-Vällingby har ett rikt utbud av vackra naturnära boenden för äldre och funktionshandikappade. En stor valfrihet med kvalité och omtanke. En god omsorg med den bästa och mest välutbildade personalen. Här ta vi hand om alla med respekt och hög omsorg

En spännande plats för företagande

Vinsta företagsområde har blivit ett nav i Stockholms näringsliv med minst 10 000 nya arbetsplatser. Med E4 rakt under fötterna och E18 som granne finns de bästa förutsättningar för en kraftfull utveckling av Näringslivet. Med en ombyggd Brommaplans rondell kopplas hela Västerort ihop i ett effektivt Näringslivssystem med bra transporter och stora möjligheter för medborgarna att finna ett jobb som passar. Jobbtorget och Arbetsförmedlingen har fått möjligheten att minska arbetslösheten och stadsdelen att sänka sina sociala kostnader. Småföretagen har ett bra stöd med Nyförtagande och rådgivning de första svåra åren.

Idrott åt alla

Stadsdelen har fått flera nya billiga och ändamålsenliga idrottshallar för träning och skolidrott. Nu finns plats för alla som vill spela fotboll både på konstgräsplaner och enklare träningsanläggningar. Alla som vill simma har bättre möjligheter med utbyggnaden av simanläggningar under tak.

Kommunikationer åt alla

Förbifarten har öppnat stadsdelen åt norr och söder. Snabbussar till Kista, Söder och övriga Västerort ökar möjligheten att hitta rätt jobb och förenklar resandet. Gröna linjen är modern och snabb och har fått förbättrad kapacitet. Fler ska kunna sitta och komma snabbare till jobb och vänner. Köerna vid Brommaplansrondellen har minskat radikalt efter en ombyggnad. Vi kan nu åka båt till både stadens centrala delar och söder. Stadsdelen har cykelbanor åt Barkarby och Kista som är trafiksäkra och med bra standard.

Trygghet åt alla

Grimsta, Hässelby Gård och Hässelby Strand har byggts ut med en modernisering av sina centra. Alla viktiga platser har fått en bättre belysning och gångvägarna har rensats så att man känner sig säker. De offentliga rummen har trygghetsförbättrats.

Kultur åt alla

Staden satsar på att flytta ut fler kulturaktiviteter till stadsdelen. Stadsdelen starka muskarv har levt vidare och getts möjligheter att utvecklas. Alla skolor och förskolor har tillgång till kulturaktiviteter. Biblioteken är öppna för alla med en utvidgad kommunal service i samverkan.

Barnen

Våra förskolor håller världsklass och har moderna pedagogiska lokaler med en välutbildad personal. Alla har en bra miljö med mat som är näringsriktig och god. Det finns utbyggda platser i stadsdelen för flera olika aktiviteter för barn och ungdom. De är säkra och trygga för alla åldrar. Förbättrade förebyggande insatser för barn och ungdomar. Vi har fler mötesplatser med utökat aktivitets utbud anpassat till dagens behov.

De viktigaste åtgärderna för att uppnå detta är:

- ☐ En satsning på att behålla och utveckla Vinsta till ett modernt företagsområde för småföretag, industri, blandad verksamhet och större affärsföretag.
- ☐ En ombyggd Brommaplans rondell ökar snabbt stadsdelens attraktionskraft och förenklar kommunikationerna i hela Västerled och Ekerö.
- ☐ Bygg nya bostäder med stadskaraktär.
- ☐ Modernisera gröna linjen och stoppa planerna på att minska trafiken med en avgrening till Haga.
- ☐ Samverka med SISAB för att förbättra skolgårdar och förskolornas utemiljö.
- ☐ Satsa på bättre belysning och parkskötsel i det offentliga rummet.
- ☐ Fler förebyggande insatser för barn och ungdom.
- ☐ Återerövra ABC staden.
- ☐ Bygg Förbifarten nu!

- ☐ En tät och frekvent medborgardialog.
- ☐ Ta snabbt fram konkreta handlingsplaner.”

Särskilt uttalande gjordes av Bengt Roxne m.fl. (S) enligt följande.

”Stockholm stad har som vision att 2030 vara "Ett Stockholm i världsklass". Arbete med detta har bedrivits för Järva och Söderort och nu är det Hässelby-Vällingbys tur att bli en del av visionen. Det är mycket positivt att kommunfullmäktige har beslutat att vår stadsdel får bli en viktig del av detta visionsarbete. Stadsdelen ligger på flera områden lägre/sämre än staden som helhet, bland annat den genomsnittliga inkomsten för personer 16 år och äldre, högre andel försörjningsstödstagare samt ett högre ohälsotal. Till detta kan också nämnas att andelen invånare med eftergymnasial utbildning har förvisso ökat i Hässelby-Vällingby men inte i samma utsträckning som staden i helhet. Så ytterligare satsningar på stadsdelen är behövligt. Vision Hässelby-Vällingby 2030 skapar förväntningar. Både bland oss lokalpolitiker men förhoppningsvis också bland befolkningen i stadsdelen. Alla vill vi att vår närmiljö och området vi bor i ska vara så bra som möjligt, "ett Stockholm i världsklass". För att visionen ska bli verklighet, krävs engagemang och energi. Förvaltningen kan inte stå ensam i detta arbete, utan samverkan med många aktörer krävs. Förvaltningen måste dock vara den drivande parten och aktivt jobba för att denna samverkan ska bli så bra som möjligt. Ansvar för att visionen blir verklighet kan inte ligga på frivilliga föreningar, organisationer och företag, dessa kan endast vara en bidragande del till att nå fram till målet. Desto mer visionen är förankrad hos de som bor och verkar i stadsdelen desto mer levande och verklighetstrogen blir den. Boendedialog har nu förts i två av de nio stadsdelar som inkluderas i Hässelby-Vällingby, båda med gott resultat och stort engagemang från medborgarna. Socialdemokraterna ser gärna att detta bara är början på fler boendedialoger. Både uppföljningar på de som gjorts men också nya i de övriga områdena. Boendedialoger är också bara ett av många sätt att föra medborgardialog. Vilka fler metoder tänker man använda sig av för att stärka visionens lokala förankring? Stadsdelen har en ung befolkning jämfört med staden i övrigt. Därför krävs tydliga satsningar på våra ungdomar för att förhindra utanförskap och arbetslöshet. Idag saknar stadsdelen ett gymnasium, det finns inget ungdomens hus/filial till fryshuset. Nyttjas våra fantastiska grönområden till sport- och fritidsaktiviteter för ungdomar i tillräckligt stor utsträckning? Ungdomarna är en stor del av stadsdelens befolkning och också dess framtid. De förtjänar att satsas på. Det vinner vi alla på, både på kort sikt och lång sikt. För att Hässelby-Vällingby ska bli en ännu mer attraktiv stadsdel att bo och verka i för företag är bra kommunikationer ett måste. Både till och från stadsdelen men också inom stadsdelen. Kommer rådande kommunikation verkligen klara av ökad befolkningsmängd, ökad antal företag som väljer att bedriva sin verksamhet i stadsdelen? En viktig nyckel till en attraktiv

stadsdel, både för medborgare och företagare är väl fungerande kommunikationer. Förvaltningen påpekar saknaden av trafikfrågor i visionstexten. Stadsledningskontoret kommenterar att goda kommunikationer behöver utvecklas. Vi socialdemokrater menar på att trafikfrågan bör prioriteras högt. Fungerar inte kommunikationerna till och från samt inom stadsdelen kommer företag välja andra ställen att etablera sig på, människor andra ställen att besöka eller bosätta sig i. Kedjereaktionen kan bli stor. En vision där trafikfrågan inte är involverad blir en vision som aldrig kan bli verklighet. En stadsdel där medborgarna, både gammal som ung känner sig trygga är oerhört viktigt. I staden som helhet ökar trygghetskänslan, I Hässelby-Vällingby går det i motsatt riktning, här ökar otryggheten. Detta är en skrämmande trend som måste brytas så snabbt som möjligt. Ambitionen att få en trygg stadsdel måste vara hög och det måste satsas på förebyggande åtgärder likväl som satsningar på att öka tryggheten bland våra invånare på kort sikt. En stadsdel där otryggheten växer är förödande. Vi socialdemokrater vill se ett Hässelby-Vällingby i världsklass 2030. Vi vill se en vision som vågar tro att det också är möjligt. Och för det krävs det satsningar, inte neddragningar.”

Särskilt uttalande gjordes av Lars Jakobsson m.fl. (MP) enligt följande.

”Stadsdelen som en bro mellan storstad och lantlig idyll genom utbyggd kollektivtrafik

Stockholm har 2030 vuxit till en miljonstad och i den tillväxten har många grönområden fått ge vika för trycket att bygga bostäder och byggnader för arbetsplatser. Detta gäller inte bara Stockholm utan även kranskommunen Järfälla som t.o.m. vuxit snabbare än Stockholm. Hässelby- Vällingbys utveckling under de senaste årtiondena, där byggande har fått ta större hänsyn till att bevara viktiga grönområden, har skapat dess idag speciella roll i Stockholm. Naturreservaten Grimsta och Kyrkhamn/Görveln är lungorna för Västerort och bidrar starkt till stadsdelens attraktionskraft. Riddersvik har utvecklats till ett kombinerat ströv och småföretagarområde med produktion av produkter i mindre volymserier och med en lokal/regional prägel. Riddersviksölet är ett bra exempel. I och med att Förbifarten aldrig byggdes och att Bromma Flygplats tagits ur drift fick stadsdelen en ny roll. Dessa beslut innebar att kommunikationsproblematiken fokuserades på en kraftig utbyggd kollektivtrafik och cykelvägar. Idag pendlar många från stadsdelen till de tre stora arbetsplatsområdena, Barkarby, Bromma och Kista. Gröna linjen har fått ett tredje spår mot centrum och förlängning till Barkarby från Vällingby. Till Kista finns många bussar men man kan ju även ta T-banan via Barkarby och byta till blåa linjen som har förlängts från Hjulsta

Hässelby- Vällingyandan

Stadsdelen har under årtionden präglats av att det är mindre företag som skapar arbetstillfällena. Stora företag som anställer väldigt många är generellt sett mindre

vanliga idag än tidigare under 2000-talet vilket inneburit att arbetsplatser oftare än tidigare finns i eller nära hemmen. Kluster av småföretagare jobbar nära varandra och har skapat gemensamma lokaler för det som är för stort att ha på egen hand. Företagsområden som Vinsta har totalt ändrat skepnad och är idag en kombination av kontor-, handel-, nöjes- och även bostadsområde. Tillsammans med Råcksta och handelsområden i Vällingby, Åkermymtan, Hässelby Gård och Strand finns det idag många företagsnätverk som stimulerar varandra. Storstadens ”Gnosjöanda” har skapats.

Kultur stadsdelen

Kulturen har blivit mycket viktig i stadsdelen. Med Hesselby Slott som nav och deras satsning på musik skapades en ny plattform för den kulturella utvecklingen. Folkmusikfestivalen som startades runt 2010 har vuxit till en Världsattraktion och bidragit till att Musikhögskolans avdelning för folkmusik nu har sina lokaler i Vinsta. Vällingbyteatern (Stadsteaterns satellit) inför fulla hus främst då av avantgardistisk mångkulturell karaktär. Vällingby City är en idag en av de mest besökta platserna i staden för de som vill träffas i en internationell miljö. Kulturaktiviteterna är också en starkt bidragande orsak till att många jobb skapats och att tryggheten i den öppna miljön är hög. Piren i Hässelby Strand med restauranger och nöjen (där tidigare Fortums värmeverk fanns) har också blivit en samlingspunkt – inte bara för stadsdelens invånare utan gäster kommer från när och fjärran via kollektivtrafikens båtlinje eller tunnelbana. Stadsdelens boende kommer helst med cykel eller gåendes. När bostäder byggdes på det gamla fabriksområdet blev hamnområdet/piren ombyggt till ett gemensamhetsområde.

Medborgarnas stadsdel

Genom att staden införde en ny ordning vad gäller detaljplanering, fick medborgarna i ett tidigare läge chansen till att uttrycka sina önskemål om vilka områden som skulle bebyggas och bevaras. Detta har inneburit att grönområden har sparats och att bostäder har byggts i redan exploaterade områden som utmed Bergslagsvägen från Råckstarondellen och nästan hela vägen till Åkermymtan. Vattenfallsområdet är därmed även sammanbyggt med Blackeberg. Genom övertäckningen av spårområdet i Vällingby skapades ett nytt byggnadsparadigm i Stockholm, där bevarandet av grönområden fick högre värde än kostnaden att bygga på redan exploaterad mark. Sammantaget har det skapat en sammanhängande stadsdelsliknande enhet och med gång och cykelvägar under och över Bergslagsvägen flyter även biltrafiken bra. Utvecklingen av Hässelby Strandsområdet har också inneburit ett mer blandat boende och en bättre service. Gemenskapen i stadsdelen är viktig och denna har skapats genom de många mötesplatserna som skapats där alla generationer möts. Det finns även mötesplatser för olika intressen där skolorna och fritidsverksamheterna är för barn och ungdomar och olika typer av äldreboenden, byggda utifrån deras premisser, för de äldre. Parkerna används av alla och är flitigt besökta. Föreningsrörelserna i stadsdelen är starka och framförallt har

idrottsföreningarna blivit ett föredöme i Sverige. Inom fotboll, basket, ridsport, simning och friidrott finns de klubbar med mest ungdomar i träning av alla föreningar i Sverige och många SM-tecken och landslagsmän/kvinnor har sin moderklubb i stadsdelen. En stor anledning till detta är att stadsdelen har många lämpliga platser att utöka motion och idrott på. Alla pratar om Hässelby/Vällingby och stadsdelen betraktas idag som en av de mest populära stadsdelarna i Stockholm.

Svar på remissens frågeställningar

Förvaltningens svar på frågorna är mycket bra och vi ställer oss bakom dessa med följande tillägg

Fråga 2

Förvaltningen kan genom att effektiv, snabb och korrekt hantering av inkommande ärenden skapa ett förtroende för sitt arbete och därigenom öka tryggheten och förtroendet hos allmänheten.

Fråga 3

När det gäller exploatering och byggande i stadsdelen skall stadsdelen ges mer beslutanderätt.

Fråga 4 – 5

Beroende på vilket perspektiv man har finns det olika typer av problem. Problem finns i alla delar av staden och fokus skall vara på vilka problem man vill åtgärda och inte utse någon speciellt geografiskt område. Exempel: Trygghetsfråga

- ☐ I Hässelby Gård kan det vara att kunna gå över torget sent på kvällen.
- ☐ I Hässelby Villastad kan det vara att inte ha inbrott i huset.

Anser man då att det är viktigare att lösa det ena eller det andra problemet är en fråga om prioriteringar och på vilket sätt man löser problemen. Åtgärder bör prioriteras så att flest möjliga människor berörs av förbättringar.

Fråga 7

Människor med funktionsnedsättningar har problem av ett antal olika orsaker

☐ Stadsdelen är stor och det krävs att man kan ta sig fram vilket inte alltid är lätt – gångbanor, tillgängligheten i byggnader.

- ☐ Budget för dessa är år från år för lågt satt.
- ☐ Saknas boenden anpassade för dem i stadsdelen.

Fråga 8

Trafikfrågan är väldigt central för att lösa många problem. Kollektivtrafiken har inte byggts ut vad gäller den kollektiva delen vilket har gjort att T-banan och bussarna är överfulla och går med för låg turtäthet. Utan fungerande kollektivtrafik blir det svårt att attrahera företag till stadsdelen. Kulturens roll för att skapa trygghet, gemenskap och arbete.

Fråga 9

Stadsdelens förvaltning bör ges större inflytande över processen och vilka summor som finns att tillgå.

Fråga 10

Det viktiga är att medborgarna ser att saker händer och inte att man har någon slogan och att det kallas problemområde. Ytterstaden är ett negativt laddad ord och bör undvikas. Integrera de lokala organisationerna som företag och föreningar i aktiviteterna och låt gärna dem få ansvar att driva vissa aktiviteter och även ge förslag på vilka åtgärder som bör göras.”

Särskilt uttalande gjordes av Leif Larsson (V) enligt följande.

”Alliansen vision av Hässelby-Vällingby 2030 är en produkt utan samband med invånarna eller föreningslivet i stadsdelen. Texten med sina luftiga formuleringar och fromma förhoppningar vilar inte på någon saklig underbyggnad. Metoder och vägar för att nå dessa fluffiga mål anvisas ej, vilket gör att värdet av detta program blir helt avhängigt av de politiska satsningar som tas fram under de år som kvarstår till visionens uppfyllande. Därvidlag ser utsikterna dystra ut om vi inte får en helt ny politik i staden för verklig rättvisa och utjämning bl. a mellan ytter- och innerstad då satsningar och resurser fördelas och styrs. Det bifogade statistikunderlaget ger starka alarmsignaler om de allt större klyftorna inom stadsdelen och mellan stadsdelen och innerstaden, vilka framträder skarpt. Dessa har ökat påfallande under den tid Alliansens bostadspolitik genomförst och fått ett klart genomslag i Stockholm med dess olika stadsdelar. Man kan säga att gentrifieringen är genomförd. Då hela Allmännyttan är utsåld i innerstaden och närförorterna har befolkningen sorterats så att de socialt mest utsatta och ekonomiskt sårbara koncentrerats till ytterstaden. Med Alliansens riksdagspolitik ökar dessutom utslagningen då människor stöts ut ur sjukförsäkrings- och arbetslöshetssystem. Denna process har inte mötts med några verksamma kompensatoriska åtgärder som kan säkerställa jämställdhet och en acceptabel nivå av välfärd. Ytterstadssatsningar i den här situationen är plåsterpolitik på allvarlig social ohälsa som hotar att förvärras. Den segregation som nu accelererar hotar att dra isär hela vårt samhälle. De kortsiktiga insatserna är istället för en ansvarsfull budgetering från staden. O, vi har en sådan skulle vår stadsdel inte dras med de

underskott inom de lagstadgade områdena som vi dignat under, under en följd av år. Underskott som kväve varje ansats till satsningar som kunde ge högre livskvalitet för de flesta och minska ojämlikheten i stadsdelen. Stöd till föreningsliv och kulturaktiviteter, inte minst för barn, unga och äldre är ett sådant utbud för alla av stor vikt.

Frågor 3,4,5,6

Vi har områden med en koncentration av ekonomiskt svaga och socialt utsatta grupper. Stora resurser behöver tillföras bl.a. socialtjänsten med olika uppsökande ansatser. I nuläget är personalsituationen präglad av hög omsättning, vilket inte ger de boende den service de är i behov av. Inte minst för de relativt nyanlända invandrarna

med barn är ett bemötande på hög kvalitativ nivå av vikt för en optimal start av livet i vår stadsdel. Att slå vakt om socialtjänstens personal i deras tunga arbetssituation och säkerställa att de blir tillräckligt många och att de får den vidareutbildning de behöver är en viktig vision. De som riskerar att socialt och språkligt fastna i en isolering är de invandrade kvinnorna med småbarn. I synnerhet är vårdnadsbidraget en fälla för dem och deras barn. På alla sätt skall barn tillförsäkras en plats på svenskt förskola. Därigenom får även föräldrar en kontakt som blir en värdefull plattform för fortsatt väg in i det svenska samhället. För att bryta dessa kvinnors isolering behöver många olika satsningar göras. Utbildning i svenska är en nödvändig men inte tillräcklig insats. Inte minst för att kunna stödja sina barn i det svenska samhället har mödrarna en nyckelroll som inte tillräckligt har tillgodosetts. Satsning på metodutveckling i samband med andra stadsdelar kring dessa frågor är en viktig jämlikhetssatsning. Denna frågeställning har strak bäring på de resultat som visas från de skolor med stor andel elever som saknar gymnasiebehörighet i vår stadsdel. Det är satsningar under hela skoltiden som är viktiga, inte minst kvaliteten på förskolan, fritidshemmen, fritidsverksamheten samt barns och ungas möjligheter att göra sin röst hörd som måste till för att förbättra den dystra bilden.

Fråga 8

Fler bybor måste få möjlighet till arbete och försörjning. Arbete finns, det finns utrymme till många fler anställningar inom förskolan, skolan, socialtjänsten och äldreomsorgen. Fler anställda skulle ge en bättre arbetsmiljö, där fler stannar, utvecklas och håller sig friska. Då stadens centrala förvaltning flyttar ut sin verksamhet till lediga lokaler i vår stadsdel, med lägre hyreskostnader än innerstaden, får vi ökat underlag för det lokala serviceutbudet för näringslivet. Bättre kollektiva tvärkommunikationer som te ex knyter ihop Kista och Råcksta med direkt snabbusslinje skulle ge möjlighet till arbetsresor i båda riktningarna inom rimlig restid, förutom att Kista också är en studieort för många. En ökad kapacitet på tunnelbanan är angeläget så att både restiden till Sthlm C kortas och fler turer möjliggörs. Dubbelspår och snabbturer borde undersökas. Utbyggd kollektivtrafik och tvärförbindelser gynnar anställningsbarheten, inte minst för kvinnorna. Förbifarten med dess ökade bilåkande är inte förenlig med de klimathänsyn vi måste iaktta med tanke på klimatmålen. Visionstextens formulering om stombusstrafik på denna är helt ogrundad. Alla beräkningar visar att det inte finns någon tidsmässig vinst som skulle motivera något passagerarunderlag eller ekonomisk vinst. Fackliga experter har visat att arbetsmiljömässigt tillåts inte arbetet i den miljön som tunneln utgör.

Fråga 11

Stadsdelen skall ha större rådighet över frågor som direkt berör byborna och stadsdelen. så är det inte idag då de flesta beslut fattas utan insyn i de centrala nämnderna. Då beslut och budget decentraliseras stärks också medborgarnas möjlighet till insyn och påverkan och först då kan en dialog värd namnet föras. Vi lider av stora underskott därvidlag. Alliansen har kört medborgarinflytandet i botten i följande

aktuella exempel: då Allhuset stängdes, då arbetet med Hässelbygårds och Smedhagsgrupperna helt lagt ned, då Kompassens verksamhet och yta halverades, då Hässelgårdens motionsverksamhet för äldre förvann, då decennielånga traditioner i Hässelby Gård som Hässelbygårdsdagen och Höströj har lagt ned pga besparingskraven från den stad som genom utförsäljningar och vinstuttag från bl a Allmännyttan samlat miljarder i ladorna. En budgetering som säkerställer också att ett förenings- och kulturliv kan blomstra och att föreningar och stadsdel kan utveckla öppna och gratis evenemang som stärker sammanhållning och identitet hos byborna i Hässelby-Vällingby är en av visionerna att värna om.”